

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА
НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

II науково-практичної конференції аспірантів і студентів

**«ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ,
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО:
ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ»**

Київ, 27 квітня 2016 року

КИЇВ – 2016

Інформаційна діяльність, документознавство, бібліотекознавство: історія, сучасність, перспективи : матеріали ІІ наук.-практ. конф., Київ, 27 квіт. 2016 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Нац. парлам. б-ка України. – Електрон. вид. – Київ : [НАКККиМ], 2016. – 68 с.

Збірник укладено за матеріалами ІІ науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Інформаційна діяльність, документознавство, бібліотекознавство: історія, сучасність, перспективи», проведеної 27 квітня 2016 р. Національною академією керівних кадрів культури і мистецтв. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції – «Організація інформаційної діяльності», «Теорія та практика документознавства, архівознавства», «Актуальні проблеми бібліотекознавства, книгознавства та бібліографії».

Для студентів, аспірантів, викладачів, фахівців у галузі інформаційної діяльності, документознавства, архівознавства.

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, д-р філософії, професор, заслужений працівник освіти України (*голова редколегії*); **Литвин С. Х.** – проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НАКККиМ, д. і. н., професор (*заступник голови редколегії*); **Шевченко І. О.** – директор Інституту публічного управління та кадрової політики, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства, к. п. н., доцент (*відповідальний за випуск*); **Загуменна В. В.** – завідувач кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства, к. п. н., професор; **Петрова Л. Г.** – професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства, д-р п. н., професор; **Збанацька О. М.** – к. і. н., доцент (*відповідальний секретар редколегії*); **Добровольська В. В.** – вчений секретар НАКККиМ, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства, к. н. із соціальних комунікацій, доцент; **Хімич Я. О.** – професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства, к. і. н., доцент; **Вертій Ж. С.** – доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства, к. н. із соціальних комунікацій, доцент.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту публічного управління та кадрової політики
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

*Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність
викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто,
за правильне цитування джерел та посилання на них.*

ЗМІСТ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>БСЛОБОРОДОВА ДАР'Я.</i> Інформаційний ринок України: проблеми становлення і тенденції розвитку	5
<i>БОЙЧУК Ярослава.</i> Інформаційні потреби сучасних користувачів України	7
<i>БУРАТИНСЬКА Анна.</i> Вплив мережі Інтернет на розвиток суспільства	9
<i>ПЕРЕПЕЛИЦЯ Аліна.</i> Інформаційний консалтинг в Україні: перспективи розвитку	10
<i>ПОПІЛЬ Ірина.</i> Центр регіональної інформації як інноваційна інформаційна послуга	13
<i>СІРКО Михайло.</i> Особливості застосування маркетингу інформаційних продуктів і послуг в організаціях некомерційної сфери	15
<i>ФІЛІППОВА Наталя.</i> Веб-сайт Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) як джерело інформації	17
<i>ХМЕЛЬНИЦЬКА Валерія.</i> Довідково-інформаційне обслуговування: впровадження нових технологій	22
<i>ШВЕЦЬ Анастасія.</i> Особливості анотування навчальних видань	24

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА, АРХІВОЗНАВСТВА

<i>БУЖАК Валентин.</i> Сучасні аспекти керування діловодними процесами в установі на прикладі Кам'янець-Подільської фірми «Говерла»	28
<i>КЛЕКОТ Юлія.</i> Електронний документ як інформаційний ресурс електронних бібліотек	30
<i>МИКУЛЬСЬКИЙ Олександр.</i> Сучасні аспекти управління документацією в закладах культури	32
<i>ТУРОВСЬКА Ганна.</i> Маркетинг як один із важливих аспектів успішної діяльності архівів	34
<i>ЧЕВСЬКА Віта.</i> Організація роботи кадрової служби на підприємстві «Модуль-Україна»	37

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА, КНИГОЗНАВСТВА ТА БІБЛІОГРФІЇ

<i>АРТЬОМОВА Тетяна.</i> Структура та зміст веб-сайту Кам'янець-Подільської міської центральної бібліотеки	41
<i>БІЛА Марина.</i> Документаційне забезпечення управління в бібліотеці на прикладі Дунаєвецької центральної районної бібліотеки	43
<i>БОДНАРЧУК Тетяна.</i> До питання про цифрові бібліотеки в мережі Інтернет	45
<i>ГАЛАЙ Наталія.</i> Сільська бібліотека як інформаційний, культурно-просвітницький центр громади	47
<i>ГАЛКА Марина.</i> Красзнавча діяльність публічної бібліотеки	49
<i>КОВАЛЬЧУК Наталія.</i> Бібліотека в інформаційно-комунікаційному просторі сучасності	52
<i>КУКУРУДЗА Марія.</i> Проектна діяльність Кам'янець-Подільської районної централізованої бібліотечної системи як інструмент модернізації і фактор формування інноваційних змін	54
<i>МОЙСІЄНКО Оксана.</i> Використання інформаційних технологій у практиці роботи бібліотек	56
<i>ПЕСТРЕЦОВА Ольга.</i> Міжнародна діяльність юридичних бібліотек у політико-правових комунікаціях сучасного світу	59
<i>СТРУНГАР Валерія.</i> Дослідження комунікації бібліотеки та користувача в соціальних медіа	61
<i>ШАЄВСЬКА Ольга.</i> Формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення в науковій бібліотеці Хмельницького національного університету	64

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

БЄЛОБОРОДОВА Дар'я, студентка 4 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Ключові слова: *інформаційний ринок, інформаційні потреби.*

Key words: *information market, the information needs.*

Збільшується кількість українських фірм, які займаються розробленням інформаційно-технічного забезпечення, системною інтеграцією та наданням інформаційних послуг. Вітчизняним фірмам досить важко конкурувати з іноземними корпораціями. Здебільшого за допомогою програмних продуктів українських компаній вирішуються задачі, що пов'язані саме з українськими реаліями і не можуть бути вирішені за допомогою програм іноземного виробництва (бухгалтерські, різні антивірусні програми, орієнтовані на віруси «українського походження», лінгвістичні програми).

В умовах розвитку українського інформаційного ринку вітчизняні програми не можуть на належному рівні конкурувати з іноземцями. Ця проблема є типовою для українського ринку. Вона може бути вирішена тільки за умови подолання економічної кризи.

Для України, як і для інших країн світу, характерним є більш динамічний розвиток інформаційного ринку порівняно з іншими сферами економіки. Але, з урахуванням загального економічного стану, існують і власні реалії.

На українському інформаційному ринку спостерігаються такі основні тенденції, розвиток яких визначає його стан на майбутнє:

1) основну масу персональних комп'ютерів, що купуються, становлять машини нового покоління (на базі процесора Pentium). Їх купують фінансово спроможні організації, у тому числі й державні;

2) раніше придбані моделі комп'ютерів (на базі процесорів 80286, 80386 і навіть 80486) у великих містах передаються на безкоштовній або частково компенсаційній основі в регіональні філіали підприємств і фірм або їх працівникам для особистого користування, у середині та інші навчальні заклади;

3) активно розвивається індустрія модернізації IBM-сумісних комп'ютерів на рівні з придбанням нових комп'ютерів;

4) набуває розвитку українська база виробництва комп'ютерів через активний розвиток фірм, що збирають комп'ютери в Україні з імпортного комплектування;

5) інтенсивно розвивається індустрія програмного забезпечення для локальних і глобальних мереж, систем забезпечення віддаленого доступу й електронної пошти;

б) спостерігається зміщення ринку в бік індивідуальних розробок інформаційних технологій і систем на замовлення;

7) відбувається активне залучення нових груп користувачів ЕОМ, які не мають базової освіти і навичок роботи і використовують комп'ютер вдома, тобто розвивається споживчий сегмент ринку. На думку експертів, частка домашніх комп'ютерів зросте і складатиме від 40 % до 70 % від загального обсягу парку (залежно від підвищення рівня життя населення);

8) швидкими темпами зростає сектор ринку, пов'язаний з наданням різних мережевих послуг, у тому числі Інтернет-послуг;

9) надзвичайно поширеними є процеси нелегального копіювання і використання програм та інших інформаційних продуктів, незважаючи на правові та організаційні заходи, що вживаються державою.

Загалом можна говорити про досить стійкі тенденції і перспективи розвитку українського інформаційного ринку, однак реалізації цих тенденцій визначатиметься активною політикою державного регулювання.

Інформаційні технології та продукти сприяють зростанню людського капіталу, полегшують і прискорюють процес пізнання (отримання інформації), перетворення інформації на знання, які трансформуються в ідеї, що є основою інновацій. Завдяки широкому використанню інформаційної продукції та послуг створюються нові умови для діяльності та розвитку суспільства не тільки в економічній площині, а й у соціальній сфері, політиці. Активний процес інформатизації є передумовою розвитку економіки, заснованої на знаннях. Через це у світовій інфраструктурі підвищується значимість розвитку ринку на новому етапі розвитку економіки.

За даними Організації з економічного співробітництва та розвитку (Organization for Economic Co-Operation and Development), у 2007 р. загальний обсяг ринку країн-членів цієї організації складав майже 2483 млрд. дол. США, що складає 84 % від обсягу світового ринку.

Найбільшим був сегмент комунікації, який склав 50,7 %. Майже чверть зайняв сегмент комп'ютерних послуг. Найменшою (10,3 %) була частка програмного забезпечення, а питома вага комп'ютерних апаратних засобів на ринку склала 14,3 %.

Така структура закономірна та є наслідком широкого використання в усіх сферах суспільного життя локальних мереж і мережі Інтернет. Також збільшується потреба в засобах, які забезпечують їх функціонування (комунікаційно-апаратне обладнання).

Стосовно ринку програмних засобів слід зазначити, що за орієнтованими даними, сьогодні тут працюють близько 300 фірм, 70 % з яких знаходиться в Києві. При цьому безпосередньо комерційним розробленням програм займається менше третини їх, решта-дистрибуцією та системною інтеграцією. Розробки здійснюються лише в галузі прикладного програмного забезпечення. Основна частка припадає на системи бухгалтерського обліку, офісного діловодства, банківські системи, так звані Інтернет-продукти.

Створення програмних засобів є однією із сфер діяльності, де реально може бути використаний великий науково-технічний потенціал України. Слід

зазначити, що через недостатність попиту на програмні засоби на внутрішньому ринку через низький рівень застосування інформаційних технологій створення цих засобів може стати складовою національної економіки в разі орієнтації їх на експорт. Прикладом може слугувати досвід Індії, де в цій галузі створено близько 200 тис. робочих місць для висококваліфікованих фахівців, а також успіхи Ірландії, Ізраїлю, Пакистану і Таїланду.

Для розвитку такої галузі Україна має високоосвічені, кваліфіковані та порівняно дешеві трудові ресурси (найважливіший фактор), а також достатню телекомунікаційну інфраструктуру. Діяльність у цьому напрямі дасть змогу створити велику кількість робочих місць для висококваліфікованих фахівців, зменшити вплив інтелектуального потенціалу з України та забезпечити в перспективі зростання обсягів надходжень до бюджету від оподаткування новостворених підприємств, а також сприятиме створенню іміджу України як високотехнологічної держави.

Інформаційний ринок неможливий без демонстрування нових технологій і продуктів. Його динамічний розвиток і постійне оновлення підтверджується великою кількістю різноманітних виставок, конференцій, презентацій. Кількість виставок в Україні та за її межами зростає, зростає й кількість фірм, що беруть у них участь. Виставки проходять не лише в Києві, а й у регіонах. Це є підтвердженням зростання та динамічного розвитку українського інформаційного ринку.

Беручи до уваги потенціал України, у близькій перспективі можна очікувати створення в країні ринку інформаційних продуктів і послуг, аналогічного за значущістю та прибутковістю відповідним ринкам країн Європи.

БОЙЧУК Ярослава, студентка 4 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – М. В. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій НАКККіМ

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ СУЧАСНИХ КОРИСТУВАЧІВ УКРАЇНИ

Ключові слова: *потреби, інформаційні потреби, користувачі.*

Key words: *needs, the information needs, of users.*

Потреба – це нестача людині того, що становить необхідну умову її існування. Потреба – є одним з фундаментальних понять сучасної науки, що має сукупність значень у рамках тієї чи іншої області знань. Але для більшості видів потреб людини характерна одна загальна особливість – інформаційна складова. Поняття «інформаційна потреба» визначається як потреба користувачів в отриманні певних знань, необхідних у конкретний проміжок часу і в найбільш прийнятній формі для досягнення своїх цілей.

Інформаційні потреби суспільства й окремих користувачів, а також способи та якість їх задоволення є однією з найбільш актуальних проблем багатьох наук.

Важливим питанням теорії інформаційних потреб є розкриття механізму формування в споживачів потреб в інформації різного змісту.

Потреби в інформації можуть бути різними і стосуватися побутової, професійної, соціально-культурної інформації тощо.

Інформаційні потреби представляють собою психосоціальний феномен і важко піддається відображенню, а тим більше вимірюванню. Часто самі користувачі не можуть чітко сформулювати свої потреби або визначають їх недостатньо чітко та коректно.

Інформаційні потреби користувачів характеризуються багатоаспектністю та мінливістю. Як правило, вчені та фахівці, зайняті у виконанні науково-інноваційних програм і проектів, мають різноманітні за тематикою і обсягами інформаційні потреби.

Труднощі в отриманні достовірних відомостей про інформаційні потреби користувачів пов'язані і з їх прогностичним характером. Найчастіше проблема полягає в підготовці користувачеві необхідної інформації в умовах невизначеності рівня його інформованості.

Особливості подання (кодування або індексування) інформації в різних пошукових системах класу «користувач – комунікаційне середовище – інформаційні ресурси» та способів вираження користувачем своїх інформаційних потреб у вигляді інформаційних запитів значно знижують точність пошуку, оскільки виникають об'єктивні труднощі в знятті лексичної (неоднозначність термінів), семантичної (неточність вираження інформаційно-пошуковою мовою теми або предмета пошуку).

Безперервно зростаючий обсяг інформації і практично необмежені можливості прямого доступу користувачів до потрібної інформації на основі сучасних телекомунікаційних технологій додали до існуючих ще ряд нових проблем, пов'язаних з досить складною сучасною інформаційною ситуацією.

Також з поглибленим вивченням інформаційних потреб і розширенням асортименту послуг прийшло нове розуміння ефективності обслуговування.

У зв'язку з цим закономірно посилюються вимоги користувачів до оперативності, точності й повноти інформації, що надається, а також до комфортності умов її використання.

Список використаних джерел

1. Шевченко І. О. Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці / І. О. Шевченко. – Київ : Самміт-Книга, 2012. – 73 с.

2. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. – Київ : Університет «Україна», 2014. – 417 с.

БУРАТИНСЬКА Анна, студентка 4 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ВПЛИВ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ НА РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Ключові слова: потреби, інформаційні потреби, користувачі.

Key words: needs, the information needs, of users.

Поява нових комп'ютерних та інформаційних технологій неухильно штовхають людство в бік інформаційного розвитку. На сьогоднішній день доступ до Всесвітньої мережі Інтернет мають понад 3 мільярди людей. З урахуванням швидкості та розмірів поширення комп'ютеризації у світі історію людства можна поділити на дві ери – до та після появи мережі Інтернет.

Інтернет став новим середовищем для заняття бізнесом, він допомагає швидко працювати, працювати без посередників, надає можливість безпечно та швидко передавати інформацію між організаціями, фірмами, дає можливість виконувати різні процеси: пошук інформації, замовлення різної продукції, проведення online-конференцій, передача даних між користувачами та інше.

Зараз велика кількість підприємств працює з Інтернетом, тому що є необхідна часова доступність, скорочення витрат, можливість покращення обслуговування, індивідуальна передача даних, необмежений обсяг інформації.

Мережею користуються не тільки різні організації та підприємства, а також і студенти. Деякі вузи використовують модульну систему. Принцип цієї системи: забезпечення студента цінним матеріалом і поради щодо виконання методичних і практичних робіт, а також безпосереднє виконання контрольних модульних робіт.

Людство використовує Інтернет як засіб масової інформації. Мало хто зараз дивиться телевізор, слухає радіо чи читає газети. Майже всі отримують «свіжу» інформацію за допомогою мережі Інтернет. Тобто подія, яка трапилась тільки що можна через пару хвилин перечитати вже в мережі або навіть переглянути відео. Наприклад, усе що відбувалось восени та взимку на Майдані трансливалось. Також, можливо було перечитувати, переглядати та навіть дивитись пряме включення. Хоча вся оперативна інформація, яка передається не завжди є перевіреною і точною. Тому завжди потрібно вибирати такі джерела, де інформація подається точно.

В Інтернеті порівняно з телебаченням інформація передається 24 години на добу, а телебачення транслює новини декілька годин у день. Всесвітня мережа надає можливість, яка відрізняє її від телебачення, це більш доцільно та розгорнуто переглянути інформацію.

Інтернет впливає безпосередньо на розвиток суспільства. Ті люди, які користуються ним швидше і краще сприймають інформацію, у них більш правильне та логічне мислення, що допомагає точніше виражати свої думки.

І головний подарунок мережі Інтернет – це необмежені можливості доступу до колосальних масивів інформації. З допомогою звичайних пошукових систем можна практично миттєво отримати будь-яку потрібну інформацію. Це дає величезну перевагу тим людям, які ще навчаються або ж займаються науковими дослідженнями. Не варто забувати про те, що не весь Інтернет складається з позитивних сторін. Глобальна павутина просто кишить шкідливою і небезпечною інформацією.

Крім своїх переваг Інтернет має і недоліки, одні з яких:

1. Значна частина інформації шкідлива для суспільства. Не існує жодних меж яку інформацію можуть переглянути люди, тобто немає винятку, що люди, переходячи на потрібний сайт, можуть потрапити на порнографічний та антигромадський матеріал.

2. Мережа надає велику кількість недостовірної інформації, тому що будь-хто може зробити свій сайт і написати не зовсім, а то і взагалі, неточну інформацію.

Також Інтернет впливає на людину та формує певні емоції та дії.

Отже, Інтернет відіграє велику роль у суспільстві і став невід'ємною складовою життя. Він надає великі можливості в пошуку, наданні оперативної або будь-якої іншої інформації. Може стати джерелом цінної інформації для студентів. Але не вся інформація в мережі є корисною, і має свої недоліки.

ПЕРЕПЕЛИЦЯ Аліна, студентка 4 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОНСАЛТИНГ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: інформаційний консалтинг, консалтингові послуги.

Key words: information consulting, consulting services.

Українські оператори консалтингового ринку зазначають, що перші прояви консалтингу на території України з'явилися ще під час легендарної «перебудови». Однак реальний прихід консалтингових послуг на українські терени відбувся з появою великих транснаціональних компаній-гравців та організацій міжнародної технічної допомоги на кшталт USAID, TACIS, Know-how тощо. А це – період з 1990 до 1995 рр. Тоді саме з'явилися українські консалтингові центри, які спеціалізувалися передусім на навчанні та тренінгах.

Період становлення національного професійного консалтингу припадає на наступні п'ять років. Тогочасне збільшення попиту пояснюється великою кількістю приватизаційних процесів і відкриттям нових видів бізнесу. Відповідно – з'явилося чимало українських консалтингових фірм, а також впроваджувалися декілька міжнародних проектів із залученням вітчизняних консультантів.

У період з 2000 по 2005 рр. відбувається більш-менш чітка сегментація ринку. Цей етап фахівці називають періодом зростання національного професійного консалтингу.

Нині український консалтинг переживає період інтеграції в глобальний ринок. Окрім помітного збільшення кількості операторів і приросту об'єму ринку, відзначається ріст професіоналізму спеціалістів.

За експертними оцінками, нині в Україні працює близько 500 консалтингових фірм. Серед них виділяються представництва так званої «Великої четвірки», чії офіси знаходяться у Києві: Ernst&Young, KPMG, PWC, Deloitte. Активно працюють й інші транснаціональні компанії, однак їх представництва розташовані переважно в Росії: McKeansey, A. T. Kearney, Accenture, BCG, IBM Consulting, Roland Berger та інші. Через суттєву прірву, яка все ще спостерігається між великими транснаціональними й українськими локальними компаніями, конкуренції між ними, практично, немає: кожен конкурує у своїй «ваговій категорії». Щоб працювати якісніше, локальні оператори все частіше об'єднуються в консорціуми для виконання конкретних проектів.

З малими підприємствами і мікробізнесом в основному працюють невеликі бізнес-центри з надання низькоцінових послуг (автоматизація бухгалтерського обліку, тренінги з продажів тощо). Малий бізнес вже стає більш професійним і розуміє, що можна використовувати консультантів, аби позбутися певного пакета проблем. Так, на умовах аутсорсингу багато компаній малого та середнього бізнесу віддали консультантам ведення своєї бухгалтерії та інші види діяльності.

На українському консалтинговому ринку нині попит переважає пропозицію, що стимулює ріст цін. Вартість послуг відомих іноземних компаній («Велика четвірка» та ін.) вимірюється в людино-годинах і становить від 100 до 500 доларів за годину – залежно від кваліфікації та іміджу консультанта.

Серед найбільших проблем своєї діяльності, оператори ринку консалтингових послуг називають низьку поінформованість потенційних клієнтів про консалтинг, нерозуміння його важливості в бізнесі, низький рівень платоспроможності підприємців.

Також суттєвою проблемою залишається кваліфікований персонал.

Це дуже болюче питання, тому що консалтинговий бізнес є персонал-залежним, побудованим винятково на людях. Відповідно, – якість людських ресурсів, реальна орієнтованість консультанта на потреби клієнтів – визначальний фактор конкурентоспроможності. На початку XXI ст. велика частка так званих консалтингових компаній належала до категорії «грантоїдів», тобто жила на гроші міжнародних донорських проектів. І, на жаль, досі на ринку кадрів для консалтингу збереглися певні паразитичні настрої: екс-«грантоїди» звикли не заробляти гроші, а отримувати їх, особливо не турбуючись про результати.

Як вже зазначалося, дуже популярною послугою, яку надають консалтингові компанії, є тренінги. Однак в Україні спостерігається ситуація, коли фірми займаються лише тренінгами, а при нагоді беруться за виконання інших послуг зі сфери консалтингу. Фахівці радять розрізняти ці поняття і остерігатися таких компаній, оскільки на надання консалтингових послуг відповідної якості в них може просто бракувати ресурсів.

Зробити бізнес успішним обіцяють десятки тисяч консалтингових компаній різного рівня і спрямування. Компаніям пропонуються послуги від аудиту і підбору персоналу до консалтингу у сфері маркетингу та відносин з громадськістю. Як не розгубитися в такому розмаїтті послуг і виділити головне?

Не секрет, що інформаційні технологи займають дедалі сильніші позиції. Вони проникають в усі сфери життя удосконалюючи людську діяльність.

Прискорення темпів глобалізації призводить до зникнення кордонів і бар'єрів між країнами, регіонами, культурами. Відстані «скорочуються»: якщо раніше компанії розташовані на відстані 300 км одна від одної, могли й не знати про існування «сусіда», то нині вони можуть опинитися в жорсткому протистоянні якості, ціни, інновацій і підходу до клієнта.

Вступ України до СОТ, а в перспективі й до ЄС, ще більше відкриє країну для нових гравців на наших ринках. Покладатися на митницю як на інструмент захисту свого ринку нині вже, як мінімум, недалекоглядно.

Конкуренція стає просто шаленою, а інформаційні потоки – безмежними. Усе знати сьогодні не потрібно та й навряд чи це практично можливо. Досягають успіху ті, хто вміє оперативно та якісно шукати потрібне. Якщо колись щасливчиками називали умільців опинитися в потрібний час у потрібному місці, то наразі такими є ті, хто вміє вчасно знайти потрібну інформацію. Пам'ятаєте, хто править світом? Володар інформації.

Чим ширша сфера діяльності компанії – тим більше інформації в її активах, орієнтуватися в ній стає дедалі важче. Якщо не запровадити алгоритм, який дозволить обробляти інформацію, систематизувати й кодифікувати її, ваш персонал замість того, аби генерувати цікаві ідеї, застрягне в рутині щоденних звітів, витягів, положень та інструкцій.

Ситуація ускладнюється ще й тим, що робота за таких умов стає надто персоналізованою. Навіть найпростіший звіт, скажімо про витрати компанії на канцелярські товари, буде під силу зробити швидко та якісно лише одній спеціально навченій людині. І не тому, що її дуже довго вчили цьому «високому мистецтву», а просто вона виконувала цю операцію надто довго, так, що процес дійшов до автоматизму. Звільнилася людина – і знову виникають проблеми зі складанням документа, поки новий працівник не освоїть нехитрої методи.

Дрібниці? Тільки на перший погляд. Витрачається безцінний час а він, як відомо, – гроші, причому гроші – ваші. Ця ж проблема виникає і при складанні соліднішої звітності, підготовці документів, де фігурують мільйонні кошти. Скільки коштуватимуть вам подібні «простоти»? Рахунок йде на хвилини.

Подібних проблем можна було б уникнути, якби у найвідповідальніший момент під рукою була саме та інформація – своєчасна, повна й точна.

Нестабільність фінансових і технологічних циклів призводить до того, що компанії змушені тримати суттєвий «запас міцності» на випадок несприятливого розвитку подій. А наскільки краще було б гнучко відреагувати в момент виникнення загрози замість того, щоб повільно змінювати курс, прогинаючись під ударами ринку!

Консалтингові послуги в сфері управління та інформаційних технологій користуються значною популярністю – нині це чи не найприбутковіший бізнес.

Поряд з CRM активно використовуються поняття EPM (Enterprise Performance Management) і BPM (Business Performance Management) – по суті, двійники CRM – концепції що складається з ряду окремих операцій, які в тому чи іншому вигляді використовуються мало не в усіх компаніях.

Кожна компанія (незалежно від її спеціалізації) повинна працювати зі своїм майбутнім, теперішнім і минулим.

Робота над майбутнім – це моделювання, планування та бюджетування. Зокрема, у процесі моделювання компанія моделює взаємозв'язки та залежності всередині та з навколишнім діловим оточенням. Приміром, аналізує, як залежить план виробництва від рівня ціни на весь асортимент продукції. Або чи залежить закупівля сировини та напівфабрикатів від результатів маркетингових досліджень. У свою чергу, яким чином від цих закупівель залежать витрати на складське господарство тощо. Повноцінна актуальна «жива» модель – потужний інструмент роботи з майбутнім кожної компанії.

У процесі планування компанія вибирає цілі та визначає пріоритети. Можна поставити собі за мету, скажімо, відкрити п'ять нових представництв, закінчити дослідження і запустити у виробництво новий продукт. А можна – оптимізувати чисельність і завантаженість персоналу, збільшити власні показники на ринку. Варіантів може бути безліч – усе залежить від специфіки конкретної компанії.

На ринок виходять усе нові компанії. Останнім часом намітилася цікава тенденція – більші компанії скуповують цікаві IT-рішення дрібних компаній і в подальшому позиціонують їх як свої власні.

ПОПІЛЬ Ірина, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – О. М. Збанацька, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ, головний бібліотекар Національної парламентської бібліотеки України

ЦЕНТР РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОСЛУГА

Ключові слова: центр регіональної інформації, Кам'янець-Подільська центральна районна бібліотека, довідково-пошуковий апарат, органи місцевої влади.

Key words: regional center of information, Kamjanetsky central district library, reference and search tools, local authorities.

Відкритість інформування про діяльність органів влади і зворотній зв'язок з населенням, зокрема, через бібліотеки, є однією із обов'язкових ознак демократичного суспільства. Накопичений досвід активних взаємовигідних стосунків з органами місцевої влади свідчать, що функції бібліотеки не просто розширюються, а набувають нового змісту і характеру, це ще раз доводить здатність бібліотеки пропагувати і реалізувати ідеї відкритої влади. Сьогодні, коли бібліотеки осмислюють стратегію і тактику своєї роботи в умовах побудови

нового суспільства, одним із активних завдань для них є інформаційна підтримка процесу становлення самоврядування, чільне місце в якому займає створення в бібліотеках центрів регіональної інформації (ЦРІ).

Забезпечити прозорість роботи місцевої влади бібліотеці Кам'янець-Подільської регіональної ЦБС допомагає ЦРІ, створений при районній бібліотеці та Куточку регіональної інформації при сільських бібліотеках.

ЦРІ створено з метою акумуляції всієї інформації про регіон і збір бібліотекою нормативно-правових актів, прийнятих місцевою владою і надання їх у користування населенню. Головне завдання ЦРІ – своєчасне збереження та обробка усієї важливої для користувачів інформації про район і регіон.

До сфери дії ЦРІ входять:

- організація інформаційного обслуговування органів місцевої влади і місцевого самоврядування з загальнодержавних і регіональних питань;
- формування спеціалізованого фонду законодавчих нормативних документів, офіційних текстів обласних і районних органів влади з проблем місцевого самоврядування, обробка і забезпечення їх зберігання;
- організація баз і банків даних, у т. ч. комп'ютерних з питань економічної, господарської, соціальної, природоохоронної діяльності на території регіону;
- створення умов для вільного доступу населення до інформаційних ресурсів місцевого самоврядування; законодавчих, нормативних, статистичних, економічних, аналітичних, соціологічних та інших матеріалів;
- вивчення інформаційних потреб населення регіону, приведення бібліотечних послуг у відповідність з ними;
- створення відкритої публічної сфери спілкування місцевої влади з місцевим населенням.

Важливою складовою ЦРІ є його фонд, до складу якого входять: дослідження та документи про історію району; офіційні видання загальнодержавного законодавства; постанови і рішення районної ради; періодичні видання суспільно-політичної тематики; опубліковані документи (статистична інформація про стан економіки, екології, здоров'я, демографії, освіти, культури тощо); неопубліковані видання; папки-накопичувачі; анотовані рекомендаційні списки; рекламно-видавнича продукція, які вдало доповнюють фонди ЦРІ.

Фонди ЦРІ систематично поповнюються новими матеріалами на теми: «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування», «Субсидії та їх надання», «Безоплатна правова допомога», «Нове у соціальному законодавстві для людей з обмеженими можливостями», «Консультації для внутрішньо переміщених осіб (ВПО)», «Соціальне забезпечення учасників АТО», «Все про пенсійне забезпечення», «Адміністративно-територіальна реформа на Кам'яничині». Створені папки-досьє на теми: «Соціальний захист населення», «Земля у власність», «Пільги. Допомога. Компенсації».

До складу довідково-пошукового апарату входить: систематична картотека статей (СКС); предметна картотека законодавчих актів; картотека рішень і розпоряджень міської ради; краєзнавча картотека; фактографічна картотека про Кам'янець-Подільський район; повнотекстові БД про Кам'янець-Подільський район (розміщені на веб-сайті ЦРБ).

У ЦРІ систематично організуються виставки, сформовано ціле досьє законодавчих і розпорядчих матеріалів місцевої влади, надається довідково-консультативна допомога з питань соціального, культурного й економічного розвитку регіону.

Отже, Центр регіональної інформації – реальна можливість по новому побудувати відносини бібліотеки з органами місцевої влади. Тут знайдуть необхідну інформацію пенсіонери, бізнесмени, робітники, молодь, безробітні, підприємці, а ще в Центрі можна дізнатися: чим живе, опікується влада, які питання вирішує на кожному конкретному етапі, що стане в нагоді завтра, а також основні потреби і турботи населення свого регіону, його настроїв, ставлення до своєї влади, до її дій у сучасних умовах.

Список використаних джерел

1. Бібліотека і влада: соціальне партнерство : матеріали на допомогу діяльності публічних центрів регіональної інформації на базі ЦБС. – Вип. 2 / уклад. Н. Синиця. – Хмельницький : ОУНБ, 2002. – 11 с.
2. Матеріали на допомогу діяльності публічних центрів регіональної інформації на базі ЦБС. – Вип. 3. / уклад. : Н. Синиця, Л. Тетерук. – Хмельницький : ОУНБ, 2003. – 21 с.

СІРКО Михайло, студент 4 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МАРКЕТИНГУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ В ОРГАНІЗАЦІЯХ НЕКОМЕРЦІЙНОЇ СФЕРИ

Ключові слова: інформаційні продукти, інформаційні послуги, маркетинг.

Key words: information products, information services, marketing.

Маркетинг інформаційної діяльності є необхідним компонентом для визначення напрямку комерційної науково-інформаційної діяльності, видів продуктів і послуг, штату і кваліфікації працівників. Особливо важливе, ретельне маркетингове дослідження у вже існуючих підвідомчих інформаційних підрозділах з невеликою кількістю працівників. Воно дасть змогу звільнитися від зайвої, нікому не потрібної продукції, збалансувати свої ресурсні можливості з потребами споживачів, увійти в керівні органи з пропозиціями щодо покращання становища установи та її бізнесових можливостей.

У зв'язку з новими економічними відносинами перед підвідомчими інформаційно-довідковими службами й відділами постала проблема визначення рентабельності їхньої діяльності та комерційної вартості інформаційних продуктів і послуг, які раніше надавалися ними безплатно в порядку планової діяльності, тобто стала нагальною потреба маркетингу.

Як було показано раніше, інформаційним продуктам (послугам) притаманні всі проблеми життєвого циклу «товару» – виробництво, впровадження, ріст попиту і його спад, – а тому по відношенню до них можуть бути успішно використані майже всі прийоми класичного маркетингу.

Розглядаючи питання маркетингу в інформаційній сфері, у т. ч. і бібліотечній, майже всі автори останнім часом зосереджують свою увагу на маркетингу підготовки, розробки й експлуатації комерційних автоматизованих баз даних, випускаючи з поля зору те, що інформаційна продукція створювалася і продовжує створюватися інформаційними органами в неприбуткових галузях (освітній і культурно-мистецькій) традиційним способом, тобто використовуючи людський потенціал і переважно паперові носії. Засоби зв'язку і комп'ютерні технології є лише допоміжним знаряддям для фіксації, накопичення, зберігання і поширення інформації.

Маркетинг науково-інформаційної діяльності – це дослідницька діяльність у сфері виготовлення, збуту й обороту інформаційного товару, тобто дослідження виробництва, реалізації, конкурентоспроможності та попиту на інформаційну продукцію з метою формування ринку інформаційних продуктів і послуг та управління цим ринком.

Основний принцип маркетингу полягає в подвійному, взаємодоповнюючому підході. З одного боку, це – ретельне і всебічне вивчення ринку, попиту, смаків і потреб споживачів; орієнтація виробництва з огляду на ці складові; адресність інформаційної продукції. З іншого – активний вплив на ринок та існуючий попит, на формування потреб і купівельних переваг. Це положення визначає основу маркетингу, зміст його головних елементів і функцій.

Маркетинг науково-інформаційної діяльності повинен бути спрямований на вироблення пропозицій щодо змісту і форми та надання інформаційних послуг, які мають інтерес для споживачів і на формування ринку цін на послуги, тобто на пристосування інформаційного виробництва до потреб ринку, коли ставиться завдання не стільки продавати продукти і послуги, скільки випускати ті з них, котрі на цей момент користуються найбільшим попитом і можуть бути продані з найбільшою ефективністю.

Сьогодні виграш у конкурентній боротьбі визначається тим, яка з сторін володіє найбільш якісною і повною інформацією, хто швидше і глибше може обробити величезну кількість даних. Перевагу буде мати те підприємство, яке зможе зібрати, обробити і передати споживачам необхідну науково-технічну і маркетингову інформацію в найкоротші терміни.

Успіх маркетингу науково-інформаційної діяльності в некомерційних структурах, перш за все, залежить від визначення свого місця на інформаційному ринку з точки зору споживача, а не зі своїх потреб.

Для досягнення цих цілей потрібно зробити ряд кроків: 1. Маркетинг науково-інформаційної діяльності; 1.1. Вивчення зовнішнього середовища, в якому функціонує інформаційний орган (масштаби ринку, тенденції в його розвитку, структура, сегментація); 1.2. Вивчення внутрішнього середовища (можливості самого інформаційного органу для задоволення потреб потенційних споживачів у його продуктах і послугах); 1.3. Виявлення спектра інформаційної продукції,

за яку споживач згоден платити; 2. Реалізація маркетингу; 2.1. Стратегія (вибір цільових сегментів ринку, мотивація цього вибору); 2.2. Тактика-розробка основних елементів ринку. Слід наголосити на тому, що маркетингове дослідження повинно охоплювати всі підрозділи підприємства, організації чи установи-засновника, які в тій чи іншій мірі причетні до створення і надання споживачам інформаційної продукції з метою їх координації і виключення дублювання.

Останній етап маркетингу – його введення – реалізація зроблених висновків і втілення в життя поставлених завдань.

Проведені дослідження і розрахунки можливо викличуть необхідність нового підходу до діяльності інформаційного органу, змусять до встановлення нових економічно-виробничих відносин зі своїм засновником і споживачами, тобто, викличуть необхідність прийняття ряду як тактичних, так і стратегічних рішень.

Список використаних джерел

1. Гаркавенко С. С. Маркетинг : підручник / С. С. Гаркавенко. – Київ : Лібра, 2002. – 705 с.

2. Про захист інформації в автоматизованих системах : Закон України, затверджений 5 лип. 1994 р. // Відомості ВРУ. – 1994.– № 31. – Ст. 286.

3. Про інформацію : Закон України, затверджений 2 жовт. 1992 р. // Відомості ВРУ. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

4. Про науково-технічну інформацію : Закон України, затверджений 25 черв. 1993 р. // Відомості ВРУ. – 1993. – № 33. – Ст. 345.

5. Про національну програму інформатизації : Закон України, затверджений 4 лют. 1998 р. // Уряд. кур'єр. – 1998. – 12 берез.

ФІЛІПШОВА Наталя, аспірант Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – В. Д. Веденєєв, доктор історичних наук, професор кафедри публічного управління та гуманітарних наук НАКККіМ

ВЕБ-САЙТ ДЕПАРТАМЕНТУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ) ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ

Ключові слова: Департамент охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради, веб-сайти, джерела інформації.

Key words: *Health Department of the Kyiv city council, websites, information sources.*

З метою забезпечення своєчасної та достовірної інформаційної підтримки реформування системи охорони здоров'я в місті Києві, координації діяльності Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – КМДА) з громадськістю в напрямку розвитку медичної галузі столиці наказом Департаменту від 12 червня 2015, № 315 «Про організаційні заходи щодо висвітлення діяльності

Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у мережі Інтернет і засобах масової інформації» було затверджено організаційні заходи щодо інформаційного наповнення офіційного веб-сайту Департаменту, що знаходиться за адресою: <http://health.kievcity.gov.ua/>.

Інформація на сайті структурована за п'ятьма основними рубриками: «Департамент», «Фахівцям», «Реформування», «Громадянам», «Звернення громадян» і «Новини». Кожна з рубрик, у свою чергу, поділяється на змістовні розділи.

У рубриці «Департамент» інформація структурована за десятьма розділами. У розділі під назвою «Керівництво» подано відомості про керівний склад Департаменту (прізвища, імена, по батькові керівників, контактні дані). Розділ «Положення» містить опубліковане Положення про Департамент охорони здоров'я та нормативно-правові акти, що регламентують його діяльність. «Підрозділи» представляє перелік структурних підрозділів Департаменту, їх основні функції, прізвища, імена, по батькові керівників, їхні контактні дані. У розділі «Головні спеціалісти» опубліковано перелік головних позаштатних спеціалістів і консультантів Департаменту дорослої та дитячої мережі. Нормативна база про діяльність Колегії Департаменту (розпорядження КМДА про склад Колегії Департаменту), прес-релізи стосовно тематики засідання колегій, складу учасників і результатів проведення, у тому числі: довідкові матеріали, проекти рішень тощо, розміщено в розділі під назвою «Колегії». «Історія медицини» покликаний ознайомити населення міста з історією розвитку медичної галузі столиці, стислою інформацією щодо відзначення ювілейних дат з часу заснування будь-якого закладу, історією розвитку профільних напрямів медичної сфери столиці, характеристикою сучасного стану розвитку системи охорони здоров'я міста Києва, інформацією щодо впровадження сучасних медичних технологій у практичну діяльність закладів, тощо. У розділі «Бюджет» опубліковано звіти по паспортам бюджетних програм, паспорта бюджетних програм на поточний рік, тощо. «Мережа закладів» інформує про перелік закладів охорони здоров'я із зазначенням прізвищ, імен, по батькові керівників, місцезнаходження (поштова адреса, номери телефонів/факсів, тощо). Розділ «Статистика» містить статистичні й аналітичні матеріали про основні показники здоров'я населення, статистичні довідники, довідки про стан охорони здоров'я за певний період, тощо. Розділ «Очищення влади», у свою чергу, складається з підрозділів «Заяви про проведення перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади» та Декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2014 рік» і «Довідки про результати перевірки передбаченої Законом України «Про очищення влади».

Друга рубрика «Фахівцям» поділяється на тринадцять змістовних рубрик. «Акредитація закладів охорони здоров'я» інформує про графіки та результати проведення акредитації, нормативно-правові аспекти щодо діяльності закладів, зміни в законодавчій сфері. У розділі «Атестаційна комісія» опубліковано нормативну базу; інформаційні матеріали; графіки засідання атестаційних комісій і прийому документів на атестацію; перелік документів, необхідних для атестації. Розділ «Підвищення кваліфікації» інформує про плани проведення циклів

підвищення кваліфікації. «Кадрові накази» презентує нормативну базу Департаменту, яка стосується кадрових питань. У розділі «Охорона праці» опубліковано державні нормативно-правові акти, накази Міністерства охорони здоров'я України, Департаменту, протоколи доручень апаратних нарад Департаменту та інші матеріали, що стосуються питань охорони праці; графіки проведення навчальних семінарів, тощо. У розділі «Інтернам» представлено накази про працевлаштування лікарів-інтернів. Розділ «Здоров'я дітей» містить матеріали засідань комісій Департаменту, Координаційної ради з питань материнства та дитинства, інформацію про стан забезпечення дітей санаторно-курортним лікуванням, результати проведення нарад Департаменту з питань охорони материнства та дитинства, проведення Днів спеціаліста, тощо. «Вакансії» інформує про наявність вакансій, конкурси на заміщення вакантних посад, тощо. Розділ «Доступне житло» містить відомості про програми «Доступне житло» та «Місцевих стимулів», інформацію про стан забезпеченості медичних працівників житлом, про результати реалізації програми «Доступне житло» та програми «Місцевих стимулів». Розділ «Документи» надає авторизований доступ до нормативно-правової бази Департаменту, зокрема, його наказів і листів. У розділах «Закупівлі Департаменту» і «Закупівлі закладів охорони здоров'я» опубліковано документи, що стосуються закупівель по Департаменту і по кожному закладу, відповідно. «Довідковий матеріал для лікарів» містить посилання на веб-сайт Київського міського центру здоров'я.

Наступна рубрика під назвою «Реформування» поділяється на десять змістовних розділів. «Про реформування» інформує про всі новини, що стосуються реформування медичної галузі. Розділ «Нормативна база» містить опубліковані Закони України, Укази Президента, постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства охорони здоров'я України, нормативно-правові акти КМДА, нормативно-правові акти Департаменту охорони здоров'я, які стосуються питань реформування, тощо. Також у цьому розділі розміщено посилання на офіційні веб-сайти установ. У розділі «Робочі групи» опубліковано нормативну базу (розпорядження, накази), матеріали засідань робочих груп з реформування системи охорони здоров'я при КМДА, робочих груп з реформування системи охорони здоров'я Департаменту (протоколи, доручення, прес-релізи тощо.). Розділ «Регіональний план-графік з реформування» містить план-графік реалізації пілотного проекту щодо реформування системи охорони здоров'я у м. Києві. «Інформаційний супровід» подає інформацію для лікарів і пацієнтів про етапи та хід реформування системи охорони здоров'я в м. Києві. У розділі «Обговорення» розміщено проекти нормативно-правових документів Міністерства охорони здоров'я України, КМДА, Департаменту охорони здоров'я; проекти Концепцій розвитку профільних служб галузі «Охорона здоров'я»; інформацію стосовно організації та проведення громадських слухань/обговорень, результатів анкетувань, робочих зустрічей, прес-конференцій, брифінгів. Також у цьому розділі запропоновано до обговорення питання щодо створення соціальної реклами тощо. «Здобутки» інформує про основні досягнення процесу реформування системи охорони здоров'я в м. Києві. У цьому розділі також розміщено матеріали засідань з питань реформи медичної галузі; інформацію про стан впровадження

Програми місцевих стимулів (кадрове забезпечення, фінансування, забезпеченням житлом медичних працівників тощо). Розділ «Реформування первинної ланки» містить перелік закладів охорони здоров'я первинної ланки, амбулаторій сімейної медицини із зазначенням прізвищ, імен, по батькові керівників, місцезнаходження закладів і їх структурних підрозділів (поштова адреса, номери телефонів, факсів тощо), специфіки роботи. У розділі «Реформування вторинної ланки» опубліковано відповідні нормативно-правові документи, інформацію про етапи реформування тощо. «Реформування екстреної медичної допомоги» інформує про відповідні нормативно-правові документи та містить інформацію про заклад, що надає екстрену медичну допомогу, специфіку роботи.

Рубрика «Громадянам» також складається з десяти розділів. «Здоров'я Ваших дітей» містить інформацію про заклади, що надають допомогу матерям і дітям; статистичні матеріали; інформаційну роботу з питань імунопрофілактики, профілактики інфекційних і сезонних захворювань, збереження репродуктивного здоров'я, оздоровчих і просвітницьких заходів до Всеукраїнських днів, присвячених охороні здоров'я тощо. У розділі «Для алко- та наркозалежних» опубліковано інформацію про порядок роботи закладів з надання допомоги наркозалежним, у т. ч. Кабінетів довіри, заходи за участю благодійних і громадських організацій, результати проведення міських заходів щодо профілактики наркоманії, тестування населення на ВІЛ-інфекцію/СНІД тощо. «Здоровий спосіб життя» інформує про діяльність Київського міського центру здоров'я, функціонування клубів, містить прес-релізи, інформаційні матеріали про здоровий спосіб життя, профілактику захворювань, прес-анонси міських оздоровчих заходів за участю фахівців, приурочених до Всесвітніх днів з охорони здоров'я, інформацію про результати їх проведення тощо. У розділі «Прийом громадян» розміщено графік прийому громадян керівництвом Департаменту, інформацію про роботу «гарячих ліній» Департаменту тощо. «Нормативна база Департаменту охорони здоров'я для ознайомлення» містить відскановані зображення наказів Департаменту, що датовані починаючи з вересня 2015 р. У розділі «Освіта» опубліковано інформацію про діяльність медичних коледжів, підготовку середніх медичних працівників, підвищення кваліфікації, працевлаштування, реалізацію заходів у рамках Угод про співпрацю, підписаних між Департаментом і НМУ ім. О. О. Богомольця, НМАПО ім. П. Л. Шупика, НАМН України. Також у цьому розділі розміщено оперативну інформацію про кадрове забезпечення закладів охорони здоров'я м. Києва. «Газета «Здоров'я киян» містить електронні версії номерів журналу починаючи з 2013 р. У розділі «Державні закупівлі» опубліковано відомості про проведення закупівлі товарів (робіт, послуг) за державні кошти та ін. Розділ «Обережно грип» містить пам'ятку про грип, інфографіку з грипу тощо. У розділі «Обговорення» оприлюднені матеріали для забезпечення їх обговорення широкими колами населення, зокрема надано можливість громадянам висловити зауваження та внести власні пропозиції до змісту програми «Здоров'я киян».

Рубрика «Звернення громадян» складається з трьох розділів. «Робота зі зверненнями» містить зразки документів та інших матеріалів, необхідних для звернень громадян, нормативно-правові документи, що належать до компетенції

Департаменту, узагальнену інформацію про роботу зі зверненнями громадян за певний період. У розділі «Доступ до публічної інформації» опубліковано інформацію про законодавство щодо доступу до публічної інформації; Порядок складання та подання запиту на отримання публічної інформації; зразки форми для подання запиту; про права громадян, передбачені Законом України «Про доступ до публічної інформації»; про відмову та відстрочку в задоволенні запиту на отримання публічної інформації. Розділ «Скарги, подяки, пропозиції» містить аналітичні матеріали; пропозиції від громадян щодо діяльності Департаменту та його структурних підрозділів; інформацію про отримання особистих подяк від пацієнтів, які надійшли на адресу медичних працівників; контактні дані відповідального структурного підрозділу Департаменту тощо.

Рубрика «Новини», у свою чергу, поділяється на п'ять розділів. «Анонси» висвітлює прес-анонси щодо запланованих заходів Департаменту. «Новини» інформує про результати проведення засідань колегій, нарад, зустрічей, Днів відкритих дверей і Днів здоров'я в закладах охорони здоров'я міста; заходів з нагоди відзначення Міжнародних і Всеукраїнських днів, присвячених охороні здоров'я. Розділ також містить інформацію про виступи фахівців у радіомережі, на телебаченні з актуальних питань охорони здоров'я, на засіданнях «круглих столів», прес-конференціях тощо. Окрім того, у розділі розміщено фотоматеріали. «Заходи Департаменту охорони здоров'я» містить річні та місячні плани основних організаційних заходів Департаменту, інформує про інші заходи. У розділі «Оперативна інформація» опубліковано звіти про діяльність закладів охорони здоров'я, дані звернень до станції швидкої медичної допомоги, графіки проведення семінарів. «Здобутки реформування» інформує про основні стратегічні напрями реформування системи охорони здоров'я в м. Києві, результати впровадження реформ, містить матеріали засідань Робочих груп з реформування системи охорони здоров'я тощо.

Важливим структурним елементом веб-сайту Департаменту також є банери, що відображаються на будь-якій сторінці кожного з вищезазначених розділів. Це «Гаряча лінія Департаменту охорони здоров'я», «КМДА», «Міністерство охорони здоров'я України», які є посиланням на головні сторінки відповідних веб-сайтів і відображаються постійно. Банер «Інформація для внутрішньо переміщених мешканців АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей» відсилає на сторінку сайту, де розміщено інформацію для мешканців АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей щодо медичного забезпечення, які прибули в м. Київ для тимчасового проживання у зв'язку з політичною ситуацією. Банер «Для осіб, демобілізованих із зони АТО» скеровує на веб-сторінку з інформацією щодо організації надання медичної допомоги особам, демобілізованим із зони АТО.

Таким чином, веб-сайт Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) розкриває бачення Департаментом власної ролі в суспільстві, своєї місії та стратегічних цілей, є джерелом основних відомостей про функціонування системи охорони здоров'я в м. Києві, її організаційні засади і нормативно-правову базу діяльності.

ХМЕЛЬНИЦЬКА Валерія, студентка 4 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ: ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ключові слова: довідково-бібліографічне обслуговування, бібліотека, читачі, нові технології

Ключевые слова: справочно-библиографическое обслуживание, библиотека, читатели, новые технологии

Бібліотечно-бібліографічне обслуговування – це діяльність, здійснювана спеціально створеними для цієї мети структурними підрозділами бібліотеки, які надають користувачам бібліографічну та фактографічну інформацію, самі документи або їх копії, інші бібліотечні послуги, що забезпечують задоволення духовних, виробничих, освітніх та інших потреб.

Саме обслуговування є провідною функцією сучасних бібліотек, яка підкоряє, змінює і спрямовує роботу всіх інших підрозділів бібліотеки.

Неодмінною складовою частиною бібліографічної роботи бібліотек усіх систем і відомств є довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО), що припускає наявність конкретних (разових) запитів. З ними в бібліотеку звертаються окремі читачі чи колективні абоненти. ДБО часто називають бібліографічним обслуговуванням у режимі «запит-відповідь».

Першочерговою вимогою до ДБО є досягнення максимально можливої оперативності задоволення запитів у поєднанні з високою якістю видавання читачам довідок.

Якість та оперативність довідково-бібліографічного обслуговування залежить від таких факторів:

- стану довідково-бібліографічного апарату бібліотеки;
- рівня координації та взаємодії бібліотек в області довідково-бібліографічного обслуговування;
- кваліфікації та досвіду бібліографа;
- рівня бібліографічної грамотності читачів.

З впровадженням нових технологій у бібліотеки, якісно покращилося і обслуговування читачів. З'явився новий термін «інформатизація».

Надання інформаційних послуг користувачам – один із загальних ознак, характерних для бібліотек (та інших установ).

Інформаційна послуга трактується як «надання інформації певного виду споживачу за його запитом». У кожній бібліотеці свій набір інформаційних послуг (надання документів у тимчасове користування, виконання довідок, тематичний підбір літератури для рефератів, дипломних, курсових).

Таким чином, у ході довідково-інформаційного обслуговування, через виконання послуг задовольняються потреби читачів в інформації (інформаційні потреби).

З впровадженням у роботу бібліотек нових комп'ютерних технологій, довідкове обслуговування читачів вийшло на новий рівень – значно зросла потреба в інформації на електронних носіях. Використання електронних каталогів дозволяє здійснювати швидкий пошук за будь-яким з елементів опису документа або їх комбінацій. Таке впровадження призводить до значного збільшення доступу і реалізує основні критерії якості інформаційного обслуговування (ІС) – повноту й оперативність отримання даних. Тому одним з найбільш перспективних напрямів розвитку бібліотек визнано використання електронних ресурсів:

- бази даних (БД), у тому числі повнотекстові;
- організація віддаленого доступу;
- оптимізація електронних ресурсів довідково-пошукового апарату.

Автоматизація бібліотечних процесів, створення локальної мережі дозволяють максимально повно, оперативно, точно задовольняти інформаційні потреби читачів, підвищувати їх інформаційну культуру – це і є основна мета будь-якої бібліотеки.

А наявність висококваліфікованих кадрів, оснащення бібліотек засобами автоматизованого пошуку, переробка, передача і поширення інформації зробить можливим підключення їх до національних і міжнародних банків і баз даних – дозволить перетворити бібліотеки на справжні центри, що забезпечують доступ до світових інформаційних ресурсів споживачів-читачів на будь-якому рівні. Застосування нових технологій у бібліотеках сприяє якісному довідково-інформаційному обслуговуванню читачів.

Список використаних джерел

1. Добко Т. В. Інформаційні ресурси довідково-бібліографічного обслуговування: стан та проблеми використання / Т. В. Добко // Бібліографознавство: теорія і практика. – Київ, 1997. – С. 46–56.

2. Добко Т. Система довідково-бібліографічного обслуговування у НБУВ: тенденції і перспективи розвитку / Т. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2011. – Вип. 32. – С. 238–249.

3. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание в библиотеках : науч.-практ. пособие / И. Г. Моргенштерн. – Москва, 1999. – 80 с.

4. Проніна Л. А. Інформаційний простір: Ситуації, завдання, концепція / Л. А. Проніна // Світ бібліографії. – 1999. – № 6. – С. 2.

ШВЕЦЬ Анастасія, студентка 3 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – О. М. Збанацька, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ОСОБЛИВОСТІ АНОТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Ключові слова: анотування, навчальні видання

Key words: annotating, educational publications

Анотування є дуже цікавим видом аналітико-синтетичної переробки інформації, процес бібліографічного згортання інформації первинного документа, який дозволяє отримати вторинну (бібліографічну) інформацію у вигляді анотації.

При складанні анотації навчальних видань використовуються більш формалізовані прийоми розкриття змісту і форми видання.

Анотація може містити:

– дані про автора (соціально-професійна належність, вчений ступінь, звання тощо, наприклад: Естор Р. – видатний англійський географ, котрий спеціалізується на вивченні географії США);

– жанр твору, що анотується (якщо він не зазначений у БО), наприклад: монографія, підручник, навчальне видання, практикум, довідник, словник, нарис;

– характеристика змісту твору. У цій групі видань достатньо легко на основі логічного аналізу тексту й науково-довідкового апарату виявити головні компоненти змісту.

Ядро твору складає предмет викладення, а також ті властивості, зв'язки й процеси, що виявляють специфіку змісту. Зміст твору зазвичай багатогранний. Виокремлення предмета кожного твору вимагає аналізу змісту всіх його частин, а потім і синтезу. Предмет викладення виділяється з багатьох зв'язків об'єктивного світу й розглядається під тим кутом зору, під яким його висвітлено в книзі, що анотується, наприклад:

1. У посібнику аналізується діяльність міжнародних корпорацій у післявоєнний період. Автор з'ясовує причини їх протиріч з суверенними державами, робітничим і демократичним рухом, а також приділяє увагу проблемам економічного співробітництва соціалістичних країн з діловими колами Заходу.

Предмет викладення – міжнародні корпорації;

Процес – діяльність;

Відносини – протиріччя з суверенними державами, робочим і демократичним рухом, економічне співробітництво з іншими країнами;

Час – післявоєнний період.

2. Розглядаються алергічні захворювання: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика й лікування.

Предмет викладення – алергічні захворювання.

Процес – етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування.

Проте характеристика предмета, навіть сама повна, небагато скаже читачеві про особливості книги. Йому потрібно показати відмінні риси видання

порівняно з подібними за тематикою й цільовим призначенням. Для цього слід чітко пояснити, яким є характер викладення предмета. Маючи справу з узагальнюючою працею, новою концепцією, яка об'єднує відомі факти, методичним посібником, який розповідає про нові прийоми в роботі, або популярним викладенням наукового відкриття. Головне – відзначити ту особливість змісту, яка робить книгу необхідною для читача. Так, оригінальність змісту може полягати в наявності нових відомостей або новизні висвітлення відомих фактів. У кожному випадку необхідно чітко й конкретно пояснити особливість поданої інформації. Вона може виражатися:

- у систематичному викладенні питання (... на великому фактичному матеріалі дається систематичне викладення естетичних вчень античності);
- у постановці проблеми, рішенні конкретного питання (... представлено результати теоретичних та експериментальних досліджень фізики магнітосферних явищ);
- у створенні нової методики (... збірник присвячено питання сучасної методики навчання, читанню іншого мовного тексту);
- у новій оцінці фактів (... оцінюючи по-новому деякі факти культурної історії Китаю VIII – XII ст., автор бачить у них ознаки тієї епохи, яку в історії Європи називають Ренесансом);
- у завершенні розробки узагальнення даних за різними джерелами (... у монографії узагальнено дослідження в галузі прикладної лінгвістики);
- у новій концепції (гіпотезі), яку висунуто в документі (автор викладає свою концепцію процесів і явищ культури, представляючи їх як функціонування певних елементарних фактів культури);
- у деяких рекомендаціях практичного характеру, включених до видання (використання електрохімічних реакцій для отримання біологічно активних сполук);
- у введенні компонентів науково-довідкового характеру, які мають принципово наукове значення (термінологічний словник тощо) (... книга містить цінний довідковий апарат, у якому подано репертуар книг з 1917 по 1941 рр. і анотований іменний покажчик).

При перевиданні книги, яка містить доповнення, можна не тільки перерахувати, але й назвати причини, які зробили необхідним внесення таких доповнень, наприклад: Четверте американське видання докорінно перероблено й доповнено матеріалом, який узагальнює нові теоретичні дані, отримані за останні 10 років.

Таким чином, потрібно виділити ті моменти змісту твору, що несуть у собі суттєво нову інформацію.

Читацька адреса видання повинна бути розшифрована й уточнена. Такі вирази, як «для широкого кола читачів» або «усім, хто зацікавлений даною проблемою» слід використовувати дуже обережно. Читачі відрізняються один від одного рівнем знання й відповідно до цього – рівнем своїх запитів. Особливо детально читацька адреса повинна розроблятися в науковій і виробничій літературі.

В анотації до вищеназваних видань слід зазначати спеціальність або спеціалізацію читача, якому призначена книга, наприклад: *...фізикам-теоретикам; ...математикам-програмістам; ... викладачам хімії в середній школі.*

Деякі книги можуть мати, крім основної читацької адреси, й додаткову. Наприклад, підручник іноді використовується (на думку спеціалістів, таке часто відбувається в медицині) як практичний посібник, довідник тощо.

За характером використання мовностилістичних засобів і прийомів анотації можна поділити на дві великі групи.

Перша група – анотації на видання художньої літератури, масово-політичні й науково-популярні видання. Тут в анотаціях часто використовують образні засоби, вводяться в текст цитати тощо. У подібних анотаціях необхідно пояснювати незрозумілі терміни й визначення, а за своєю композицією вони найбільш різноманітні. Часто в них зустрічається такий прийом: весь зміст книги викладається у вигляді питань, на які, як повідомляє укладач анотації, читач знайде відповідь у творі (... для чого потрібні виразні засоби мистецтву? Як вони народжуються? Яку роль відіграють? ... Про це розповідає...).

Друга група – анотації на твори наукової, виробничої, інформаційної, довідкової, навчальної та офіційно-документальної літератури. Вони пишуться лаконічніше, дещо формалізовані. Їх анотаторам слід суворіше ставитися до виробу мовних засобів. Тут бажано вводити ключові поняття змісту, а оцінювальні характеристики, «белетризацію» зменшити до мінімуму. Цінність роботи, її оригінальність подається у формі констатації фактів.

Навчальні видання – неперіодичні видання, що містять систематизовані відомості наукового й прикладного характеру, представлені у формі, зручній для викладання, вивчення та засвоєння. Уже в самому визначенні навчального видання називаються в анотації, а саме: методика викладення матеріалу, характеристика дидактичного апарата, ілюстрацій і прикладів, тобто всіх тих компонентів змісту, які повинні сприяти плідному засвоєнню змісту книги. Приклади правильно складених анотацій:

Козачук С. А. Психологія художньої творчості / С. А. Козачук. – Київ, 2012. – 277 с.

У навчальному посібнику висвітлюються проблеми психології художньої творчості. Представлено й систематизовано теоретичні відомості: загальні питання психології художньої творчості (предмет, завдання, методи), історико-філософський аспект, психологічне тлумачення її глибинних витоків. Крім теоретичного матеріалу, посібник має практичну частину та містить хрестоматійний матеріал.

Розенталь Д. Є. Практическая стилистика русского языка / Д. Є. Розенталь. – Москва, 1977. – 270 с.

Курс написаний відповідно до програми факультету журналістики університетів. Він містить два основні розділи: лексична стилістика і граматична стилістика. З метою закріплення теоретичних положень підручник містить вправи, які сприяють формуванню навичок стилістичного аналізу тексту.

В анотації на навчальний посібник, крім вищезазначеного, потрібно детально окреслити межі змісту основного тексту, так як у ньому зазвичай розглядається лише частина навчальної програми, у той самий час можливо й розширення її за рахунок додаткового матеріалу.

Крім того, потрібно пам'ятати, що підручник для середньої загальноосвітньої школи анотується тільки в тому випадку, якщо підготовлено нове (перероблене) його видання або створено підручник з нової дисципліни. В анотаціях на підручники для вищих і середніх спеціальних навчальних закладів читацька адреса зазначається в тому випадку, коли він відсутній у бібліографічному описі.

Список використаних джерел

1. Збанацька О. М. Аналітико-синтетична переробка інформації. Макроаналітичне згортання інформації: бібліографічний опис документів, анотування документів : навч. посіб. / О. М. Збанацька ; М-во культури України, Нац. акад. керів. культури і мистецтв. – Київ : НАКККіМ, 2014. – 268 с.

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА, АРХІВОЗНАВСТВА

БУЖАК Валентин, студент 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – О. В. Мороз, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

СУЧАСНІ АСПЕКТИ КЕРУВАННЯ ДІЛОВОДНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УСТАНОВІ НА ПРИКЛАДІ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ФІРМИ «ГОВЕРЛА»

Ключові слова: діловодство; електронний документообіг; Кам'янець-Подільська фірма «Говерла»

Key words: document management; electronic document management; Kamenetz-Podolsk firm "Goverla"

Сучасний рівень організації діловодства в Україні, її нормативно-правового регулювання, наукового і методичного забезпечення та впровадження новітніх інформаційних технологій у діловодні процеси показує, що в державі за період незалежності здійснено низку заходів для високоефективного функціонування цієї сфери.

Діловодство є сукупністю процесів, що забезпечують документування управлінської інформації та організацію роботи зі службовими документами в державних органах і органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях, незалежно від форми власності.

В Україні поряд з традиційним діловодством поступово впроваджуються системи електронного діловодства й електронного документообігу. Питання організації електронного діловодства та законодавче врегулювання, загальні правила організації діловодства не унормовані. Електронні та паперові службові документи повинні функціонувати в системі діловодства на єдиних організаційних і правових засадах.

Культура діловодства установи – це сукупність вимог, які потребують організації і технології роботи з документами, професійних знань, вмінь, навичок організаційної поведінки працівників служби діловодства, керування нею та рівень реалізації цих вимог. Вона є складовою загальної інформаційної культури, з одного боку, і корпоративної (організаційної) культури установи – з іншого. Її рівень визначає ефективність організації керування установою в цілому і у підсумку впливає на функціонування цієї установи і виконання нею профільних завдань.

Розбудова нормативно-правової та методичної бази організації діловодства в незалежній Україні, гармонізація її з міжнародними нормативними документами з керування документацією, впровадження комп'ютерного діловодства та перспективи реалізації електронного документообігу у вітчизняних установах, дослідження інформаційного середовища в установі тощо зумовлюють

необхідність розглядати ці процеси комплексно в контексті формування національної культури діловодства як чинника підвищення ефективності функціонування установи.

Документаційне забезпечення як серцевина організації, що відображає та забезпечує діяльність торгівельних установ, сьогодні мусить бути потужним інструментом, що в змозі через процеси управління документацією орієнтувати всі інші підрозділи й окремих виконавців на спільні цілі, мобілізувати ініціативу співробітників, виховуючи в них почуття єдності, поліпшувати процеси ділової комунікації й корегувати поведінку всіх його членів.

Діяльність українських торгівельних фірм на сьогоднішній день регулюється нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики, уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів, стандартизації, метрології.

Звернемо увагу на документаційне забезпечення діяльності КПФ «Говерла», основну групу документів, яка найчастіше використовується тут; є господарсько-договірна документація, оскільки в процесі своєї господарсько-договірної діяльності фірми вступає зі своїми партнерами у взаємини. Крім своїх головних функцій, адміністрація установи здійснює адміністрування, тобто укладає договори з обслуговуючими організаціями та підприємцями, які здійснюють торговельну діяльність.

Таким чином, документи використовуються в діяльності КПФ «Говерла» в різноманітних фінансових, господарських, організаційних, договірних операціях, починаючи від прийому товару з виробництва, розрахунків і оплати за нього та до надходження коштів від реалізації. Правильно оформлений документ, без порушень правил дотримання оформлення реквізитів, допомагає уникнути розбіжностей як із податковими органами при проведенні документних перевірок, так і в діяльності КПФ «Говерла» в цілому.

Список використаних джерел

1. Кушнарєнко Н. Н. Документоведение : учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. / Н. Н. Кушнарєнко. – Київ : Знання, 2000. – 460 с.
2. Палєха Ю. Організація сучасного діловодства / Ю. Палєха. – Київ : Кондор, 2007. – 189 с.
3. Слободяник М. С. Структура сучасного документознавства / М. С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 4. – С. 18–21.

КЛЕКОТ Юлія, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Ж. С. Вертій, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК

Ключові слова: електронний документ, інформаційна діяльність, електронна бібліотека

Key words: electronic document Property by information, electronic library

Сучасна бібліотека – не тільки сховище документів, вона трансформується в інформаційний центр, що має задовольняти потреби суспільства, спираючись не тільки на власні фонди й обслуговуючи кожного, хто бажає стати потенційним користувачем, використовуючи при цьому різноманітні канали і способи. Як окремі ланки інформаційно-комунікаційних мереж бібліотеки отримують доступ до великих обсягів інформації і надають широкий обсяг інформаційних послуг. Ця еволюція є наслідком поєднання комп'ютерів і телекомунікаційних технологій, що є реальністю і стимулом для сучасних бібліотек, щоб подолати у своєму розвитку поріг «віртуальної бібліотеки». Усе це вимагає певних змін у національній системі бібліотек.

Центральною проблемою для традиційної бібліотеки, що трансформується у віртуальну, є формування джерел інформації у цифровій формі (електронних книг, у тому числі довідкових видань, а також журналів) у межах електронних інформаційних масивів. Створення і розвиток віртуальної бібліотеки нерозривно пов'язані з формуванням таких цифрових масивів та їхньою постійною актуалізацією.

Активна взаємодія між бібліотеками вимагає проведення узгоджень усередині країни і міжнародних узгоджень з установами, що є джерелами інформації. Забезпечуючи виконання цих функцій, бібліотеки мають розробляти власні проекти конверсії каталогів чи інших джерел інформації у цифрову форму. Генерація та використання інформаційних продуктів мають відбуватися з урахуванням національних і міжнародних норм і правил. Це забезпечує взаємну сумісність записів і можливість використання їх у мережі Інтернет.

Сучасний книжковий ринок ще не підготовлений до масового випуску електронних книг. Потрібно розробити стандарт на основні види електронних видань і вихідні дані для виробників цих видань. Тобто слід мати чітку законодавчу й нормативну базу, яка дала б можливість активно розвивати цей напрям, за яким майбутнє.

Стан розроблення теми. Глобальна інформатизація суспільства, освоєння та використання електронних інформаційних ресурсів призводять до зміщення дослідницьких пріоритетів бібліотекознавців щодо перегляду завдань і функцій бібліотек, які дедалі більше перетворюються зі сховищ на центри доступу до електронної інформації із залученням до активних форм інформаційної діяльності.

Значна кількість сучасних бібліотекознавчих публікацій націлена на розкриття сутності та різних аспектів новітніх бібліотечно-інформаційних процесів; принципів, форм і методів організації бібліотечного обслуговування в умовах застосування бібліотечних технологій; нової стратегії бібліотечної справи з метою створення в кінцевому рахунку стрункої системи формування та використання електронних інформаційних ресурсів.

Функції та статус бібліотек інформаційного суспільства аналізує дослідження Л. Й. Костенко та М. Б. Сороки, у якому викладено перспективи розвитку бібліотек в умовах домінування інформації на електронних носіях; вказано, що саме новітні носії інформації візьмуть на себе додаткові функції тиражування й поширення зібрань електронних публікацій та аналітико-синтетичної переробки документів.

Список використаних джерел

1. Антоненко І. Електронні ресурси як об'єкт каталогізації: історія питання, термінологія, форматне забезпечення / І. Антоненко, О. Баркова // Бібл. вісник. – 2004. – № 5. – С. 11–15.
2. Антопольський А. Б. Информационные ресурсы России / А. Б. Антопольский // Науч. и техн. б-ки. – 2000. – № 1. – С. 43–52.
3. Асеев Г. Г. Internet/intranet / Г. Г. Асеев, В. Н. Шейко. – Харьков : ХГАК, 1999. – 360 с. – (Информационные технологии в документоведении).
4. Афанасьєва К. О. Правові аспекти функціонування електронних бібліотек / К. О. Афанасьєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 8. – С. 45–49.
5. Гетте А. Учет электронных изданий в библиотеках учебных заведений / А. Гетте // Библиотековедение. – 2004. – № 4. – С. 29–32.
6. Гиляревский Р. С. Электронная книга / Р. С. Гиляревский. – Москва, 1999. – 729 с.
7. Голуб В. Електронні засоби інформаційного забезпечення користувачів / В. Голуб // Бібл. планета. – 2003. – № 3. – С. 40–42.
8. Голуб В. Огляд концепції формування і використання бібліотечних електронних ресурсів / В. Голуб // Науково-технічна інформація. – 2001. – № 3. – С. 55–58.
9. Давидова І. Бібліотека як складова інформаційної інфраструктури держави / І. Давидова // Вісн. Кн. палати. – 2005. – № 6. – С. 19–21.

МИКУЛЬСЬКИЙ Олександр, студент 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – М. В. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ В ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРИ

Ключові слова: управління документацією; заклади культури; Красилівський районний будинок культури

Key words: documentation management; cultural institutions; Krasyliv district house of culture

Культура – найбільш специфічна галузь нашого суспільства, яка впливає на розвиток творчих сил конкретної особи, сприяє її самовираженню і створює умови для гармонійного поєднання особистих і суспільних інтересів. Розвиток такої галузі пов'язаний з необхідністю більш повного задоволення суспільних потреб в інтелектуальному, духовному продукті, в культурних та інформаційних послугах. Галузі культури властиві специфічні риси, які суттєво відрізняють її від інших галузей за характером продукту, що створюються в галузі. У цілому діяльність закладів культури спрямовується на всебічне виховання людини, розвиток творчих здібностей, створення умов для раціонального використання її вільного часу.

Складна структура закладів культури, широкий діапазон їхніх ділових контактів обумовлюють наявність різних видів документних потоків, що утворюються в результаті діяльності установ культури та постійно циркулюють. В успішному, стабільному функціонуванні закладів культури значне місце належить таким важливим процесам, як інформаційному та документаційному забезпеченню управління. У процесі управління закладами культури збирається і передається велика кількість інформації, носієм якої є документ.

Зібрати, опрацювати, проаналізувати, оперативно знайти необхідну інформацію можна тільки при раціональній організації роботи з документами, застосуванню сучасних інформаційних систем і технологій та програмного забезпечення діловодства. Керування документацією – це важлива складова частина процесів управління і прийняття управлінських рішень.

Управління діяльністю Красилівського районного будинку культури являє собою, з погляду технології, процес отримання, обробки і передачі інформації. Переважна частина інформації, яку використовують в управлінні, фіксується. Це обов'язковий елемент управлінської діяльності, оскільки в сучасних умовах отримувати, зберігати і передавати інформацію можна лише, зафіксувавши її попередньо. Управлінська діяльність знаходить своє відображення в документах, за допомогою яких здійснюються різноманітні функції: матеріально-технічне забезпечення, ціноутворення, організаційно-розпорядчі та інші. Діяльність кожного закладу культури супроводжується складанням різних видів документів, кожен з яких має свої особливості.

Дослідження засад управлінського документування, системи організації роботи з документами та впровадження електронного документообігу в галузі

культури, зокрема на прикладі Красилівського районного будинку культури визначає ефективні шляхи удосконалення та комп'ютеризації системи документування в установах культури.

Документаційне забезпечення управління Красилівського РБК базується на сукупності принципів і правил, якими встановлюються однакові вимоги до підготовки документів та організації роботи з ними незалежно від рівня управління, специфіки діяльності, обсягів документообігу і технічного забезпечення цього процесу.

Організаційно-розпорядчі документи РБК в цілому відповідають уніфікованим формам документів, встановленим державними стандартами на документацію та іншими нормативно-правовими актами, що містять вимоги до побудови форм і правила створення документів.

Права й обов'язки всіх працівників Будинку культури визначаються посадовими інструкціями та правилами внутрішнього розпорядку, які затверджуються начальником відділу культури, національностей і релігій райдержадміністрації на основі «Типових правил внутрішнього трудового розпорядку для робітників, службовців, підприємств, установ і організацій» і кваліфікованих характеристик професій працівників сфери культури та мистецтва.

Процедура складання та оформлення розпорядчих документів у Будинку культури визначена в Інструкції з діловодства, де зазначено послідовність робіт над проектом документа і вимоги щодо його оформлення.

Слід зазначити, що в період розвитку інформаційних технологій електронний документообіг відіграє велике значення в діловодстві, зокрема і в Красилівському РБК. Нові інформаційні технології формують імідж закладів культури й об'єднують зусилля методичних центрів.

Отже, у результаті діяльності закладів культури створюється величезний масив службової документації, у якому можна виокремити довідково-інформаційну, фінансову, планову, звітно-статистичну та іншу документацію. Підготовкою та оформленням цих видів документації займаються різні підрозділи. Дотримання стандартів з діловодства в практичній роботі закладів культури сприяє встановленню чіткого організаційно-технічного порядку в установі. Опанування прийомів раціональної роботи з документами дає змогу скоротити час на їх складання, опрацювання й пошук, організувати чіткий контроль за їх проходженням і виконанням, а також у перспективі запроваджувати в практику роботи систему електронного документообігу.

Список використаних джерел

1. Добровольська В. В. Перспективні напрями розвитку керування документацією в органах управління культурою / В. В. Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – № 1. – С. 39–44.
2. Палеха Ю. Документаційне забезпечення управління : підручник / Ю. Палеха. – Київ, 1997. – 246 с.
3. Фесенко Н. С. Особливості законодавчого регулювання сфери культури в Україні / Н. С. Фесенко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. : у 2 ч. – Харків : Магістр, 2006. – № 2 (28). – Ч. 1. – С. 234–241.

ТУРОВСЬКА Ганна, студентка 2 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – А. О. Пупро, доцент кафедри української та іноземних мов НАКККіМ

МАРКЕТИНГ ЯК ОДИН ІЗ ВАЖЛИВИХ АСПЕКТІВ УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АРХІВІВ

Synopsis. Successful archivists make their institutions vital in many ways, not the least of which is engaging in marketing activities. They publicize their exhibits and public programs, highlight significant materials on their websites, and give presentations to community. Archives, especially in times of financial cutbacks and other worries, need to use marketing in order to increase awareness of their mission to safeguard the history of the communities they serve and to remain competitive in the race for continued funding. Archivists must keep in mind that the concepts of marketing are important to the operation of archives.

The archives shall collect, preserve, maintain and make available to the public materials of a historical nature that express and evidence the history of the local community. Through marketing the historical materials will be made accessible to the public. Marketing is the process of planning and executing the conception, pricing, promoting and distribution of ideas, goods and services to create exchanges that satisfy individual and organizational goals.

Marketing is a management process and as such it needs to be guided by goals, objectives, and monetary consideration. Marketers generally follow a model called the **AIDAS** model. It is based on the concept that a market message must be designed with these responses in mind: **A.** Attention; **I.** Interest; **D.** Desire; **A.** Action; **S.** Satisfaction.

The market message must be noticed and it must attract attention. It must generate interest in the organization and in the product or service. The message must show that the product or service will be of benefit to the client now or in the future; thereby it creates a desire for the product or service. The last element is action. The potential client must be motivated to take positive action regarding the service or product. With the growing complexity of the current information marketing still maintains its importance and no cultural and educational institution can ignore it for long.

People have choices about the types of information sources they select. If archives and libraries are to survive they must sell their services and products based on correctly identified needs that reflect their major markets. To be successful in marketing, archivists must have good products and services and an important social institution to promote. Just as with any business, archives must have good products and services to present to consumers.

Archives presented as cultural and social institutions can be marketed. Archivists can identify archives as an important cultural and social institution in the community and they can define archives as a social and cultural institution in ways that are marketable and understood by the target market community.

Маркетингова діяльність в архіві включає:

- 1) вивчення потреб користувачів архівної інформації;
- 2) встановлення оптимальних цін на роботи і послуги, коригування їх відповідно до попиту на архівну інформацію;
- 3) збереження і пошук нових споживачів архівної інформації.

Маркетингові дослідження проводяться за такою програмою: вивчення інформаційних товарів, наявних на ринку і цін на них, вивчення споживачів інформації та виявлення їх потреб, аналіз власних інформаційних ресурсів і їх відповідність довгостроковому попиту на інформаційному ринку.

Маркетингові дослідження припускають створення інформаційної системи для регулярного збору і зберігання даних. Інформаційна система з маркетингу обов'язково повинна включати в себе базу даних (БД), що містить тексти законодавчих актів у галузі інформації. Можна рекомендувати створити БД за тематикою досліджень користувачів архіву і документів, що видаються за запитом, що дуже важливо для вивчення попиту на архівну інформацію.

Окремо можна створити БД для закордонних дослідників, які працювали в архіві. У таку базу слід вносити записи з назвою наукових центрів і прізвищами зарубіжних користувачів мовою тієї країни, звідки вони приїхали. У зв'язку з цим прізвища іноземних користувачів і назви наукових центрів слід вносити в журнали реєстрації не тільки українською, а й мовою країни відвідувачів.

Маркетингові дослідження в архівних установах треба починати з вивчення законодавчих і нормативних актів, що регулюють комерційну діяльність в інформаційній сфері:

- Закон України «Про інформацію»;
- Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»;
- Закон України «Про державну таємницю»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- Закон України «Про інформаційний суверенітет та інформаційну безпеку України».

Після аналізу правових аспектів використання архівної інформації можна приступити до вивчення проблем економічної доцільності виробництва інформаційних товарів і послуг.

Одним із напрямів маркетингу є дослідження цін на інформаційні послуги і попиту на світовому ринку ретроспективної документної інформації. Основними інформаційними послугами архівів є копіювання документів, продаж комплектів мікрофільмів архівних документів, видань документів і довідників на CD-ROM, створення платних інформаційних ресурсів (машинозчитуваних версій історичних джерел в Інтернеті).

Маркетинг забезпечує зв'язок споживачів ретроспективної документної інформації з її зберігачами, встановлює, якою мірою інформаційні послуги архіву відповідають вимогам користувача.

Висновки. Головним завданням маркетингу в сучасних умовах створення вітчизняного ринку інформації і виходу українських архівістів на світовий інформаційний ринок є надання орієнтирів для встановлення цін на інформаційні послуги в архівах. Чим вище попит на ту чи іншу інформацію, тим вище її ціна.

Без розвиненої маркетингової служби не обійтися, так як необхідно добре уявляти собі збірний образ споживача ретроспективної документної інформації, як вітчизняного, так і іноземного, його поточні інтереси і запити.

Маркетинг архівної інформації – це діяльність, спрямована на вивчення ринку інформації і визначення попиту на ретроспективну інформацію, що міститься в архівних документах, а також на послуги архівістів.

Мета маркетингу архівної справи – прогнозування попиту на архівну інформацію і послуги для оптимізації їх створення і збуту, отримання позабюджетних коштів.

Маркетингові дослідження проводяться для підвищення ступеня обґрунтованості управлінських рішень у процесі розробки нових товарів і послуг. Це дасть можливість архівам уникнути значних фінансових витрат.

Для вирішення завдань планування і прогнозування роботи, керівництво архіву повинно вивчити інформаційні потреби суспільства, стан ринку інформаційних послуг у галузі архівної справи, стан опитування вітчизняного і зарубіжного споживача на архівну інформацію.

Такі показники інтенсивності й ефективності використання документів як споживачі інформації, тематика досліджень, запитів, публікацій, частота звернень до різних фондів, лежать в основі маркетингового дослідження.

Список використаних джерел

1. Алексеева Е. В. Архивоведение : учебник для нач. проф. образования : учеб. пособие / Е. В. Алексеева, Л. П. Афанасьева, Е. М. Бурова ; под ред.: В. П. Козлова. – 3-е изд., доп. – Москва : Издат. центр «Академия», 2005. – 272 с.
2. Вовкотруб О. В. Архивоведение : учеб. пособие / О. В. Вовкотруб, Л. Р. Фионова. – Пенза : Пензенский гос. ун-т, 2005. – 132 с.
3. Крайская З. В. Архивоведение / З. В. Крайская, Э. В. Челлини. – Москва : НОРМА, 1996. – 220 с.
4. Соболев В. Е. Маркетинг ретроспективной информации для государственных архивов, библиотек, музеев // Вестник архивиста. – 2007. – № 3. – С. 21–35.

ЧЕВСЬКА Віта, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Я. О. Хіміч, кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КАДРОВОЇ СЛУЖБИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «МОДУЛЬ-УКРАЇНА»

Ключові слова: *кадрова служба, керування документацією, підприємство «Модуль-Україна».*

Key words: *human resource Department, management of documents, enterprise «Module-Ukraine».*

Відродження державної незалежності України з ефективними інституціями законодавчої, виконавчої, судової влади, виробництва, науки й освіти зумовлюється не лише повноцінним юридичним обґрунтуванням їх діяльності, а й формуванням раціональних, конкретних правил їх функціонування, у тому числі у сфері роботи з документами. Для зміцнення державності раціональне управління документацією має стати гарантом її стабільності.

Одним із найважливіших факторів успішної діяльності організації є максимально ефективно використання персоналу. Реалізація цілей і завдань управління персоналом – важливий напрям кадрової політики установи. Кадрова політика – це цілеспрямована діяльність зі створення трудового колективу, що сприяє суміщенню цілей і пріоритетів підприємства та його працівників. Вона є складовою всієї управлінської діяльності та виробничої політики підприємства.

Пріоритетним напрямом організації управління підприємством є управління кадрами (персоналом), яке включає в себе ряд взаємопов'язаних етапів, починаючи із створення ефективної системи кадрового менеджменту і закінчуючи організацією кадрового діловодства й оцінкою ефективності роботи кадрових служб.

Документування кадрової діяльності – процес, який охоплює питання створення кадрової документації та організації роботи з документами з питань приймання, переведення, звільнення, обліку працівників тощо. Різноманітні види документів, що висвітлюють правові, трудові, службові та інші відносини окремих осіб з державними, громадськими, приватними установами, підприємствами, організаціями, створюються з метою підтвердження трудового стажу, оплати праці, змін у службовому та соціально-правовому становищі працівників, здобуття освіти тощо. Правильна організація кадрового діловодства має велике значення. Саме в кадрових службах громадяни укладають трудовий договір, ознайомлюються з правилами внутрішнього трудового розпорядку, умовами праці, побуту, відпочинку, перспективами професійного зростання.

Документування кадрової діяльності в установі в епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій актуалізували цю проблему і зумовили необхідність вивчення проблем вітчизняного кадрового діловодства з метою оцінити досягнутий рівень для вирішення питань щодо можливих шляхів використання основних принципів і методів керування документацією.

Тему нормативно-правового забезпечення кадрового діловодства досліджували науковці, серед яких С. Кулешов, О. Загорецька, В. Рожнов; організацію роботи з кадровими документами і впровадження автоматизованих інформаційних систем у кадровому діловодстві вивчали – Ю. Палеха, О. Денисенко, В. Козоріз, Н. Леміш, О. Матвієнко, Г. Власова, Є. Пашутинський, Ю. Видиборець; впровадження автоматизованих інформаційних систем у кадрове діловодство – Г. Власова, В. Ільганаєва, А. Маньковський, О. Матвієнко.

Комплексне вивчення організації кадрового діловодства в компанії «Модуль-Україна» дозволяє зробити висновки, що кадрова служба (відділ кадрів) є важливим її структурним підрозділом. У своїй діяльності він підпорядковується відповідальному за інтегровану систему менеджменту.

Основні функції та обов'язки кадрової служби компанії регламентує Положення про неї, яке розроблене фахівцями компанії і затверджене її директором. Перелік функцій та обов'язків кадрової служби з основних напрямів роботи вміщує: організацію ведення кадрового діловодства; виконання вимог Кодексу законів України «Про працю» з питань прийому на роботу, переведення та звільнення працівників, забезпечення їх умов праці та соціального захисту; підвищення кваліфікації кадрів, їх перепідготовку; формування кадрового резерву та роботу з ним і підготовку документів для призначення пенсій, нагородження та присвоєння почесних звань, проведення атестації кадрів тощо.

Особлива увага звертається на розроблення посадової інструкції для працівників кадрової служби, у якій передбачено критерії оцінювання праці, навантаження; підвищення рівня кваліфікації, культури праці персоналу кадрової служби та раціональну організацію робочих місць.

Для правильного та вчасного прийняття рішення з будь-якого питання керівник установи має володіти інформацією про стан особового складу та рух кадрів. Чітка організація обліку особового складу є передумовою успішної аналітичної і оперативної роботи з кадрами. Облік кадрів усіх категорій ведеться незалежно від характеру роботи чи посади. Організація обліку кадрів покладається безпосередньо на відділ кадрів.

Облік кадрів забезпечує такі відомості: про кількість працівників за категоріями, професіями, кваліфікацією, освітою, стажем роботи, статтю, віком та іншими ознаками; про зміну кількості і складу працівників у компанії загалом і її підрозділах, а також про причини цих змін; про стан роботи з підвищення кваліфікації, підготовки та перепідготовки кадрів за фахом і категоріями; про кількісний і якісний склад кадрів, просування молодих працівників, нагородження та про стан підготовки і стажування осіб, зарахованих до резерву тощо.

Роботу відділу кадрів компанії забезпечує начальник, інспектор з кадрів, обліковець, інспектор з обліку робочого часу, табельники.

Кадрова служба компанії відповідно до основних положень щодо її діяльності веде облік особистого складу підприємства, його підрозділів і встановлену документацію щодо кадрів; оформляє прийом, переведення і звільнення працівників відповідно до трудового законодавства, положень, інструкцій і наказів керівника підприємства; формує і веде особисті справи працівників, вносить

зміни, пов'язані з трудовою діяльністю; бере участь у розробленні перспективних і річних планів з праці і кадрів; готує необхідні матеріали для атестаційної, кваліфікаційної і тарифікаційної комісії, проекти документів, що стосуються нагород і заохочень працівників; заповнює, веде облік і зберігає трудові книжки, визначає трудовий стаж, видає довідки про теперішню і минулу трудову діяльність працівників; веде облік надання відпусток працівникам, здійснює контроль за складанням і одержанням графіків чергових відпусток; оформляє документи, необхідні для призначення пенсій працівникам товариства та їхнім сім'ям; вивчає особливості переміщення і причини плинності кадрів, бере участь у розробленні заходів щодо їх усунення; веде архів особистих справ, після закінчення встановлених строків поточного зберігання готує документи для здавання їх до державного архіву; здійснює контроль за станом трудової дисципліни в підрозділах товариства і додержанням працівниками правил внутрішнього трудового розпорядку; веде облік порушень трудової дисципліни і громадського порядку, контролює своєчасне прийняття адміністрацією, громадськими організаціями і трудовими колективами відповідних заходів; складає встановлену звітність про роботу з кадрами; виконує вимоги інтегрованої системи менеджменту та стандартів ISO 9001, ISO/TS 16949, ISO 14001 та OHSAS 18001. А також виконує роботи з обліку персональних даних працівників компанії в базі персональних даних «Персонал» у частині ведення персональних справ працівників, їх особових карток працівників, підготовки проектів наказів про прийняття на роботу та переведення, підготовки звітів, що містять персоніфіковані дані працівників. Облік робочого часу працівників компанії здійснюють працівники відділу кадрів – обліковець, інспектор з обліку робочого часу, табельник.

Для правильного і вчасного прийняття рішення з будь-якого питання працівники відділу кадрів мають володіти інформацією про стан особового складу та рух кадрів. Чітка організація обліку особового складу є передумовою успішної аналітичної і оперативної роботи з кадрами.

Для виконання обов'язків працівники відділу кадрів компанії взаємодіють: з керівниками всіх структурних підрозділів з питань отримання: заявок на працівників; характеристик на працівників; пропозицій щодо складення графіка відпусток; надання: рішень про заохочення працівників; копій наказів про прийом на роботу, переміщення та звільнення; затверджених графіків відпусток; з головним бухгалтером з питань: отримання: довідок про заробітну плату для оформлення пенсії; надання: відомостей про прийом на роботу, переведення та звільнення працівників; табелів обліку робочого часу; наказів про відпустки; листків тимчасової непрацездатності для оплати та з відділом інформаційних технологій з питань підтримки ІТ-сервісів.

Виокремлення в структурі компанії «Модуль-Україна» спеціалізованої служби, яка координує і реалізує діловодні процеси й операції, пов'язані із роботою з кадрами, дає можливість піднести на якісно новий рівень весь процес управління. Змішана форма роботи з документами зумовила відділ кадрів компанії здійснювати централізовану обробку частини документів та організацію кадрового діловодства в його структурних підрозділах.

Важливою умовою ефективності такої системи є організаційно-методичне керівництво з боку кадрової служби і постійний контроль за станом документації в структурних підрозділах.

Важливе значення в сучасному управлінні мають комп'ютерні технології та засоби, що забезпечують на базі чинного законодавства й інших правових норм оперативність фіксації, збирання, оброблення та надійного зберігання інформації про кадри. Перехід до електронного документування, тобто принципово нових способів організації інформації, висуває вперед як теоретичні, так і прикладні проблеми управління кадровою документацією. Варто констатувати, що керівництво компанією розглядає кадрову документацію як невід'ємну складову інформаційних ресурсів компанії. Виходячи з цього, ними висувається вимога максимального використання новітніх інформаційних технологій у роботі з кадровою документацією та включення структур управління персоналом (кадрами) до загальної інфраструктури компанії.

Список використаних джерел

1. Денисенко О. Положення про кадрову службу: особливості складання та затвердження / О. Денисенко // Кадровик. – 2008. – № 11. – С. 60.
2. Загорецька О. Розпорядчі документи з кадрових питань / О. Загорецька // Кадровик України. – 2016. – № 3. – С. 62–71.
3. Козоріз В. П. Загальне і кадрове діловодство : навч. посіб / В. П. Козоріз, Н. І. Лапицька. – Київ : МАУП, 2002. – 168 с.
4. Палеха Ю. І. Управлінське документування : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2. Кадрове діловодство (зі зразками сучасних ділових паперів) / Ю. І. Палеха. – 3-є вид., доп. – Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 283 с.
5. Пашутинський Є. К. Діловодство кадрової служби / Є. К. Пашутинський. – Київ : КНТ, 2004. – 272 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА, КНИГОЗНАВСТВА ТА БІБЛІОГРАФІЇ

АРТЬОМОВА Тетяна, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ВЕБ-САЙТУ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Ключові слова: веб-сайт, Кам'янець-Подільська центральна міська бібліотека, інформаційна діяльність, електронні інформаційні ресурси.

Key words: website Kamjanetsky central city library, information activities, electronic information resources.

Потужним маркетинговим інструментом сучасного бібліотечно-інформаційного комплексу є web-сайт бібліотеки. Використання його дозволяє зробити бібліотеку відкритою для кожного потенційного користувача, значно розширити коло споживчих послуг і таким чином зайняти визначальне місце у світовій інформаційній інфраструктурі.

Сьогодні, з переходом суспільства на новий рівень відбувається формування нового типу користувача, який вимагає оперативного отримання інформації. У зв'язку з цим створення та підтримка власних web-сайтів стали основними і перспективними напрямками роботи сучасної публічної бібліотеки та рекламою її діяльності. Web-сайт бібліотеки – це імідж бібліотеки в інформаційному просторі, який служить для просування бібліотечної діяльності, передусім – її інформаційної функції.

Сучасні вчені активно досліджували питання створення web-сайтів, серед яких Людмила Філіпова, Вадим Степанов, Яків Шрайберг. Враховуючи наукові думки вчених і методичні поради та досвід бібліотечних фахівців Кам'янець-Подільська міська бібліотека створила власний сайт, який є ефективним джерелом надання інформації про бібліотеку, її послуги, фонди, заходи, онлайн-доступ до власних ресурсів, допомагає користувачам зорієнтуватися в мережі, здійснює посилання на цікаві та корисні ресурси і звертає увагу до роботи бібліотеки, читання та книг.

Структура web-сайту центральної бібліотеки складається з: «Головної сторінки» яка містить карту-схему розміщення бібліотек, загальні відомості про район обслуговування бібліотеки, статистичні показники про число користувачів і відвідуваність. На першій сторінці розміщена своєрідна екскурсія по бібліотеці. Корисна та цікава інформація представлена також у підрозділах, зокрема: «Новини та події» де міститься інформація про проведенні соціокультурні заходи, творчі акції, презентації книжкових виставок; Підрозділ «Анонси» містить інформацію про проведення заходів, конкурсів, акцій із зазначенням дати, назви заходу, форми і місця проведення); «Віртуальні виставки»; «Відео галерея»,

у якій представлені відеороліки, відеоподорожі, буктрейлери, зокрема «Бібліотека моїми очима», відеопривітання до 150-річчя з часу заснування бібліотеки, буктрейлери до книг презентованих бібліотекою, віртуальна подорож «Шевченківськими стежками у Кам'янці»; відеороліки: «Бібліотека – міст до е-урядування», «Бібліотека. Інтернет. Користувач» та «Історія бібліотеки», зокрема інформація про відкриття, розбудову, сучасний стан і список літератури.

У розділі «Структура ЦБС» представлена інформація про усі відділи центральної бібліотеки у вигляді презентацій.

Є розділ – Пункт безкоштовного доступу до Інтернету.

Розділ – Пункт доступу громадян до офіційної інформації із посиланнями на сайти УБА, урядові портали, сайт міської Ради.

У розділі – філії бібліотечної системи (коротко зазначена інформація про бібліотеки-філіали, цікава презентація бібліотеки-філії № 6 для дітей, а також є посилання на сайт бібліотек-філій № 3, 4, 7, 8).

Розділ «Бібліотечний навігатор» представляє форми і методи підвищення кваліфікації бібліотекарів, зокрема: семінари, соціологічні дослідження, дні творчої ініціативи, майстер-класи, практикуми, методичне дерево професійної майстерності та методичний порадилок: календар знаменних і пам'ятних дат, планово-звітна презентація, типові норми часу.

У розділі «Ресурси бібліотеки» представлені бібліографічні покажчики, бібліографічні довідки, газети і журнали, дайджести, дні періодики, дні спеціаліста, інформаційні списки, нові надходження, рекомендаційні списки, рідкісні видання, дні творчої ініціативи.

Розділ «Об'єднання та клуби» інформує про склад учасників і проведення, зокрема засідань літературної музичної вітальні «Вчимося цінувати прекрасне»; молодіжного гуртка «Здоров'я і духовність»; літературного клубу «Юні Чомусики»; ляльковий гуртків «Книга і лялька»; клубу любителів поетичного слова «Водограй»; молодіжних гуртків «Права молоді – турбота держави».

У розділі «Послуги» зазначено перелік і вартість послуг, зокрема: репродукування, фотокопіювання, ксерокопіювання, пункт доступу громадян до офіційної інформації, Інтернет-центр при бібліотеці, е-урядування; інформація для ВПО, інформація про соціальні служби; пункт європейської інформації (перелік послуг, що надає пункт, основних заходів); Маніфест УБА (текст Маніфесту УБА «Бібліотеки в умовах кризи»).

На сайті представлені «Блоги», зокрема: методичного відділу, відділу організації та використання єдиного фонду, відділу краєзнавства і читального залу.

У розділі «Краєзнавство» представлено: паспорт міста, його історію, історичні пам'ятки, культура, цікаві історії, віртуальні книжкові виставки, видання бібліотеки, відео та фонди краєзнавчих документів.

Заслуговує на увагу розділ «Наші видання», зокрема: бібліографічні покажчики (2008-2015 рр.); «Сім чудес Кам'янця-Подільського» (2010); «Акценти знаних кам'янчан» – про кам'янчан, нагороджених міською відзнакою «Честь і шана» (2012).

У розділі «Інформація про сайт» міститься інформація: адреса бібліотеки, режим роботи, електронна адреса та гостьова книга.

На сайті наявні посилання на: філії ЦБС, у яких представлена інформація про історію бібліотеки, структуру, соціокультурні заходи, фотовернісажі та сторінки в соціальних мережах (фейсбук, однокласники, твітер, гугл, ютуб, Вконтакті).

Здійснивши аналіз функціонування Web-сайту варто зазначити, що на сайті важливим напрямом діяльності бібліотеки є створення власного віртуального простору (веб-сайту), який є важливою складовою іміджу бібліотеки в інформаційному просторі.

Web-сайт є досить доступним і легким у використанні, де бібліотеки представлені власні інформаційні ресурси бібліотеки: повнотекстові документи, нові надходження, матеріали конференцій і семінарів, проведених бібліотекою, публікації на сторінках преси, інформація про бібліотеку, її послуги, просвітницька робота, видавнича діяльність, новітні технології, корпоративна діяльність, новини, події.

Бібліотекарі чітко розуміють, що створення веб-сайту не «одноразова» акція, а процес, що продовжується та існує стільки часу, скільки веб-сайт знаходиться в Інтернеті і є доступним для широкого користування.

Список використаних джерел

1. Степанов В. Создание, поддержка и продвижение web-сайта библиотеки: [Электронный ресурс] / В. Степанов. – Режим доступа: <http://textbook.vadimstepanov.ru/index.html>. – Название с экрана.

2. Філіпова Л. Зміст бібліотечних веб-ресурсів в Інтернеті / Л. Філіпова // Бібл. планета. – 2008. – № 3. – С. 12–15.

3. Шрайберг Я. Л. Как создать свой Web-сервер / Я. Л. Шрайберг, М. В. Гончаров. – Москва : Либерия, 2000. – 64 с.

БІЛА Марина, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Ж. С. Вертій, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ В БІБЛІОТЕЦІ НА ПРИКЛАДІ ДУНАЄВЕЦЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ

Ключові слова: документальне забезпечення, управлінська документація, забезпечення управління бібліотекою, Дунаєвецька центральна районна бібліотека.

Key words: documentation support, management documentation, library management software, Dunaivtsy central district library.

Документаційне забезпечення управління в останні роки стає одним з важливих факторів, що сприяють прийняттю юридично виважених, економічно адекватних і організаційно обґрунтованих рішень. Чітке документування і оптимальна організація роботи з документами дозволяють з урахуванням особливостей оперативно реагувати на різні ситуаційні зміни, своєчасно доводити

до відома конкретних виконавців необхідну інформацію і успішно їх контролювати. Важливість документаційного забезпечення управління діяльністю бібліотеки обумовлена об'єктивним значенням документа як істотного елемента внутрішньої організації будь-якої установи.

Більшу частину документаційного фонду установи складає її управлінська документація, тобто система документації, що забезпечує виконання функції управління. Незалежно від напрямів діяльності установи управлінська документація виступає як інфраструктурна й об'єднуюча, тобто є в кожній установі та стосується роботи всіх підрозділів.

Під системою управлінської документації розуміється сукупність взаємопов'язаних офіційних документів, що застосовуються в установі. Зафіксована в системі управлінської документації інформація мусить свідчити про ефективність діяльності установи, вона являється основою для її оцінювання і показує наскільки дієвим є управління з боку вищих ланок, якого воно потребує коригування чи вдосконалення.

Документаційне забезпечення управління розглядається як одна з найважливіших сторін діяльності публічної бібліотеки, котра забезпечує виконання її функціональних завдань. За різними даними, працівники сфери управління витрачають на роботу з документами в середньому 60–70 % робочого часу.

Документи мають велике значення в управлінському процесі, є інструментами управління, через те що вони відображають діяльність бібліотеки, на їх основі приймаються управлінські рішення, документи є головним аргументом у спірних ситуаціях, закріплюючи права особи і виступаючи способом доказу. Управлінські документи становлять ядро документації бібліотеки.

В основу управлінської діяльності бібліотеки, як і будь-якої організації, покладено процеси отримання інформації, її обробки, прийняття рішення, доведення його до відома виконавців, здійснення контролю, виконання та підбиття підсумків.

У Дунаєвецькій центральній районній бібліотеці, як і в будь-якій іншій створюються документи, у яких відображаються різні сторони її діяльності – фінансовий стан, робота з персоналом, організація і результати виробничої діяльності, матеріально-технічне забезпечення та ін. Масштабність і складність завдань, що стоять сьогодні перед публічними бібліотеками висувають важливі вимоги до їх організації та управління. Основним інструментом ефективного управління публічною бібліотекою є наявність організаційно-розпорядчої, технологічної та науково-методичної документації, від якості якої значною мірою залежить рівень організації праці та ступінь відповідальності працівників. Робота з діловою документацією – важливий аспект діяльності бібліотеки. Саме документи забезпечують реалізацію управлінських функцій бібліотеки, у документах визначаються плани діяльності, фіксуються облікові і звітні показники, у документах акумулюється інформація про результати діяльності бібліотеки в усьому її різноманітті. Саме тому від стану роботи з документами значною мірою залежать оперативність і якість прийнятих рішень.

Суворе ведення документації необхідно для того, щоб повною мірою забезпечити персональну відповідальність кожного співробітника за той процес, ділянку роботи, які йому доручені. Кожна бібліотека розробляє документацію

з урахуванням своєї структури, обсягу, специфіки завдань та інших особливостей. Це й обумовлює вибір та актуальність питання вивчення особливостей документаційного забезпечення публічних бібліотек. У більшості публічних бібліотек організаційно-розпорядча документація (положення про бібліотеку та її структурні підрозділи, посадові та технологічні інструкції) розроблена досить повно, видані регламентуючі документи. Досвід бібліотек зі створення таких документів висвітлюється на сторінках фахових видань. Публічні бібліотеки України створюють багато найрізноманітніших документів. Таку їх кількість і різноманіття можна пояснити відсутністю загального документа, який визначав би перелік організаційно-розпорядчих і технологічних документів публічних бібліотек, порядок їх розробки.

Список використаних джерел

1. Берестова Т. Ф. Документ: функции, определение, особенности функционирования в электронной среде / Т. Ф. Берестова // Научные и технические библиотеки. – 2011. – № 11. – С. 24–39.
2. Ермолаева А. В. Особенности информационно-документационного обеспечения деятельности органов исполнительной власти / А. В. Ермолаева // НТИ. Сер. 1. Организация и методика информационной работы. – 2010. – № 5. – С. 18–23.
3. Зайцева Т. А. Современные методики делопроизводства в библиотеке : учеб.-метод. пособие / Т. А. Зайцева. – Москва : Либерия, 2004. – 126 с. – (Библиотекарь и время ; вып. 3).
4. Смержанюк Т. П. Документаційне забезпечення управління : навч. посіб. / Т. П. Смержанюк, Т. В. Шрам, Ф. Б. Рогальський. – Київ : Вища шк., 2007. – 254 с.

БОДНАРЧУК Тетяна, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – О. М. Збанацька, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ДО ПИТАННЯ ПРО ЦИФРОВІ БІБЛІОТЕКИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ключові слова: цифрові бібліотеки, електронні бібліотеки, Інтернет.

Key words: digital libraries, Internet.

В умовах сучасного стану розвитку інформатизації суспільства існує нагальна потреба в застосуванні електронних засобів щодо формування та комплектування інформаційних ресурсів. Одним із таких засобів є цифрові бібліотеки в мережі Інтернет.

Вагомий внесок у дослідження електронних бібліотек зробили Я. Анджело [1], К. Афанасьєва [2], Г. Гуцол [3], А. Земсков [4], Ю. Кормилець [5], В. Резніченко [6].

Відомими цифровими бібліотеками є: Світова цифрова бібліотека, Європіана, Діаспоріана.

Світова цифрова бібліотека – міжнародний проект Бібліотеки Конгресу США, який було ініційовано у 2005 р. її директором, Дж. Біллінгтоном. Світова цифрова бібліотека започаткована з метою сприяння міжнародному і міжкультурному взаєморозумінню, представлення через Інтернет у багатомовному форматі найкращих зразків культурної спадщини різних країн світу, створення ресурсів для науковців, освітян і широких верств населення, розвинення співпраці між інституціями – партнерами проекту.

Європейська цифрова бібліотека – це Інтернет-портал, що відкриває доступ до ресурсів 48 національних бібліотек Європи і багатьох дослідницьких бібліотек. Портал дає можливість пошуку як бібліографічних записів, так і цифрових об'єктів (доступ до яких, за деякими винятками, безкоштовний). Її мета – забезпечити відкритий доступ до оцифрованих книг, які розкривають різні аспекти європейської культури.

Електронна бібліотека Діаспоріана є проектом із збереження інтелектуальної спадщини української еміграції, який формує колекцію, спрямовану на поширення знань про українську еміграцію та її досягнення. Ресурс Діаспоріана дає доступ до наукової літератури в галузі суспільних і гуманітарних дисциплін. Однією із цілей проекту є забезпечення рівної можливості безкоштовного доступу користувачів до надбань української еміграції за допомогою глобальної мережі Інтернет.

Можна виділити такі передумови виникнення цифрових бібліотек у мережі Інтернет.

Соціальні й економічні зміни, що відбуваються в суспільстві знаходять своє відображення в діяльності бібліотек, як установ, що стоять на перехресті інформаційних потоків. Реалії сьогодення свідчать про відсутність єдиного інформаційного простору, втрату стійкого і достатнього фінансування, необхідного для комплектування бібліотечних фондів.

Різке подорожчання і, як наслідок цього, мала доступність традиційних каналів зв'язку і друкованих видань призвели до необхідності створення нових умов для забезпечення користувачів своєчасною, достовірною і повною інформацією шляхом широкого застосування новітніх технологій.

Саме тому використання Інтернет-ресурсів для бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів стає звичайним напрямом діяльності бібліотек, а створення цифрових бібліотек у мережі Інтернет дозволяє перейти на якісно новий рівень обслуговування, підвищує оперативність і забезпечує повноту задоволення інформаційних потреб користувачів.

Для ефективного розвитку електронних бібліотек доцільно розробляти стратегічний план, що допоможе виконати низку важливих функцій: спрямувати розвиток і зростання бібліотеки; сприяти інтелектуальному розвитку в інноваційному, орієнтованому на користувача середовищі навчання; надавати спеціалізовані ресурси користувачам; підтримувати можливості для спілкування, співпраці студентів і вчених.

Таким чином, вивчивши тему було: здійснено комплексний аналіз цифрових бібліотек у мережі Інтернет; подано класифікацію основних цифрових бібліотек; проаналізовано передумови виникнення цифрових бібліотек у мережі Інтернет; охарактеризовано сучасні тенденції розвитку цифрових бібліотек.

Список використаних джерел

1. Анджело Я. Г. Электронные библиотеки: авторско-правовые аспекты [Электронный ресурс] / Я. Г. Анджело // Традиції та новації в інформ. забезпеченні науки та освіти : міжнар. наук.-практ. конф. б-к ВНЗ III-IV рівнів акредитації (22–24 трав. 2012). – Електрон. дан. – Режим доступа: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/for_lib/konf-2012/3.pdf. – Название с экрана.
2. Афанасьєва К. О. Правові аспекти функціонування електронних бібліотек / К. О. Афанасьєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 2. – С. 45–49.
3. Гуцол Г. Електронні бібліотеки: проблемні питання видавництва, бібліотек, обов'язкового примірника, авторського права / Г. Гуцол // Вісн. Кн. палати. – 2010. – № 10. – С. 48–49.
4. Земсков А. И. Электронные библиотеки : учеб. для вузов / А. И. Земсков, Я. Л. Шрайберг. – Москва : Либерей, 2003. – 352 с.
5. Кормилець Ю. В. Сутність поняття «електронна бібліотека вищого навчального закладу» / Ю. В. Кормилець // Педагогічний альманах: [зб. наук. пр.]. – Херсон, 2012. – С. 149–155.
6. Резниченко В. А. Концептуальная модель научной электронной библиотеки / В. А. Резниченко, Г. Ю. Проскудина, К. А. Кудим // Труды Десятой Всероссийской научной конференции «Электронные библиотеки: перспективные методы и технологии, электронные коллекции». – RCDL2008, Дубна, Россия, 2008. – 120 с.

ГАЛАЙ Наталія, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Ж. С. Вертій, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

СІЛЬСЬКА БІБЛІОТЕКА ЯК ІНФОРМАЦІЙНИЙ, КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЦЕНТР ГРОМАДИ

Ключові слова: сільська бібліотека, соціокультурна діяльність.

Key words: library, rural library, sociocultural activity.

Сільська бібліотека як багатофункціональний соціальний інститут виконує інформаційну, культурно-просвітницьку, комунікативну, меморіальну, рекреаційну та інші функції. Майбутнє сільських бібліотек пов'язане зі здатністю адаптуватися до нових умов існування, інтересів і потреб населення, розвивати асортимент послуг, керуючись єдиним прагненням – донести інформацію, знання, культуру до кожного.

Сьогодні сільська бібліотека забезпечує користувачам вільний доступ до інформації, освіти, культури. Надає послуги всім громадянам, незалежно від віку, статі, національності, освіти, соціального стану, політичних і релігійних переконань. В обслуговуванні користувачів сільська бібліотека органічно поєднує традиційні й новітні інформаційні технології, використовує накопичені інформаційно-документні ресурси на паперових та електронних носіях, забезпечує доступ до інформації світових мереж, сприяє формуванню суспільства знань.

У сучасних умовах сільська бібліотека виконує місію інформаційну та просвітницьку, збереження етнокультурної та історичної спадщини, акумулює регіональну інформацію і забезпечує доступ до неї, несе відповідальність за інформаційну культуру особи і читання.

Пріоритетні напрями діяльності публічних і сільських бібліотек, місце та роль публічних бібліотек в інформаційному просторі досліджували, зокрема: правові аспекти Т. Вилегжаніна, І. Давидова, Л. Северин; принципи діяльності сільської бібліотеки в нових історичних умовах висвітлюють у своїх працях Н. Ашаренкова, Л. Багрянцева, Л. Бейліс, Л. Костенко, Г. Швецова-Водка.

З досвіду роботи завідуючої бібліотекою-філіалом с. Кутківці, слід зазначити, що бібліотека відіграє важливу роль у соціокультурному просторі села. Завданням Кутківецької бібліотеки-філіалу в сучасних умовах є визначення провідної ролі бібліотеки в соціально-культурному середовищі й успішне здійснення інформаційного і пізнавального впливу на духовний розвиток людини, підвищення культурного рівня мешканців села, створення можливостей для розвитку здібностей громадян, сприяння соціальній стабільності й економічному зростанню місцевої громади.

Завдяки тісній співпраці з працівниками сільської ради бібліотека має змогу інформувати населення з питань діяльності місцевого органу влади, формування та використання бюджету, оподаткування, роботи соціальної служби. Це підвищує рівень правової культури громадян, дозволяє орієнтуватись у складних правових, законодавчих і соціальних питаннях. Враховуючи те, що сьогодні на селі настав час реформувань, зокрема створюються спільні підприємства, акціонерні товариства, кооперативи, фермерські господарства, підвищується роль малого бізнесу, сільська бібліотека стала центром інформації для цієї категорії користувачів. Зокрема, створила спеціальну базу даних «Земля. Власність», до якої включено статті з періодичних видань, матеріали, які надає сільська рада, юрист, зокрема документи про те, як стати власником землі, хто на це має право, про земельні сертифікати, земельне законодавство, виплати, податки. У папках зібрано адреси організацій району, які вирішують зазначені питання, а також рішення сільської ради, райдержадміністрації із земельних питань.

Однією із серйозних проблем, що сьогодні вирішуються на селі, є соціальний захист населення, допомога ветеранам, пенсіонерам, самотнім людям. На території сільської ради створено відділ територіального центру з обслуговування пенсіонерів, інвалідів та одиноких непрацездатних громадян. Разом з цим відділом бібліотека формує папку «Соціальна допомога», у якій збираються матеріали про перелік послуг, що надаються, а також вміщено відомості про те, хто має право на обслуговування територіальним центром; у які організації

треба звертатися за допомогою, їхнє місцезнаходження; хто має право на поза-чергове обслуговування, списки старожилів, одиноких і бездітних пенсіонерів, які обслуговуються вдома. У папці розміщено інформацію про документи, які потрібні для оформлення допомоги малозабезпеченим особам, дні прийому різних організацій у районі. Збираються в бібліотеці і дані про дітей-сиріт, інвалідів, про послуги, які надає районний відділ соціального забезпечення.

Соціокультурна робота бібліотеки представлена широким розмаїттям форм, зокрема вже стало традицією проведення таких культурно-просвітницьких заходів як родинних свят, вечорів-діалогів, днів сімейного відпочинку та вечорів запитань і відповідей.

Важливим напрямом бібліотечної роботи є діяльність клубу «Подільське джерело», у рамках якого проведено: година спілкування «Український одяг»; година народознавства «Обереги нашого дому»; народознавче свято «Рушник вишиваний – України душа»; урок народознавства «Краю мій лелечий, стороно моя»; театралізоване краєзнавче дійство «Мій рідний край, в тобі моя любов»; свято призабутого обряду «Традиції – це модно»; інформаційна вітрина «Творці краси рідного села»; інтелектуальні ігри «Кожний край має свій звичай». Краєзнавча світлиця допомагає користувачам звернутися до джерел народного буття, народних традицій. На засіданнях відбувається знайомство з природою рідного краю, його минувиною. Вивчаються звичаї, традиції, обряди. Відповіді на різні питання черпаються з віковичної мудрості наших предків, з літописних сторінок рідного краю.

Отже, сучасні публічні бібліотеки, переживаючи добу змін, залишаються традиційними центрами культури, знань і духовності, тобто, нині ці заклади є важливою складовою інформаційної інфраструктури суспільства. Саме в цьому контексті намагаються будувати свою роботу сільські бібліотеки. Вони діють як загальнодоступні інформаційно-культурні центри, місця духовного спілкування, проведення змістовного дозвілля.

ГАЛКА Марина, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Ж. С. Вертій, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Ключові слова: краєзнавство, публічна бібліотека, соціокультурна діяльність
Key words: regional ethnography, public library, sociocultural activity.

Краєзнавча бібліотечна діяльність – одна з унікальних сфер діяльності, яка відрізняє місцеві публічні бібліотеки від інших бібліотек, надає їм місцевого колориту, регіональної специфіки. Саме в цих бібліотеках були започатковані кращі традиції формування, збереження і надання в громадське користування краєзнавчих і місцевих видань. Нині центральні міські та районні бібліотеки є

центрами краєзнавчої роботи у своїх регіонах, які координують і методично забезпечують краєзнавчу діяльність бібліотек у місті, районі, селі.

Зміст краєзнавчої роботи публічних бібліотек визначається такими основними складовими частинами як: формування краєзнавчого фонду, створення довідкового апарату, широка популяризація краєзнавчих видань і наявність краєзнавчої специфіки в оформленні бібліотеки. Сьогодні бібліотечні працівники усвідомлюють, що в сучасних умовах, коли бібліотеки фактично борються за виживання, краєзнавча робота може стати тим необхідним фундаментом, який приверне до бібліотек більше читачів і згуртує навколо себе національно свідому громадськість.

Важливим чинником, що визначає провідну роль місцевої публічної бібліотеки, є багатофункціональна краєзнавча діяльність. Це дає змогу бібліотекам вирішувати багатоаспектні завдання бібліотечно-інформаційного забезпечення краєзнавства. Стало вже традицією сьогодення створювати на базі бібліотек не тільки центри краєзнавчої, але й правової, економічної, екологічної, генеалогічної та іншої інформації, що значно розширює комунікаційні зв'язки бібліотеки з різними регіональними (місцевими) структурами. Місцеві публічні бібліотеки мають розвивати тісну інтеграцію з місцевими архівами та музеями, що зумовлено зростанням інтересу населення до генеалогічних й історичних коренів: документа – першоджерела меморіальної літератури, історичного краєзнавства. Бібліотеки, як архіви та музеї, є поліфункціональними установами, їх поєднує виконання краєзнавчої функції, реалізація якої забезпечується специфічними ресурсами, продуктами та послугами. Оптимально виконувати своє краєзнавче призначення МПБ може шляхом налагодження тісних партнерських відносин із адміністративними та громадськими структурами, установами, організаціями, фондами, ЗМІ, а також шляхом участі бібліотеки в різних конкурсах, акціях, грантах. Визначення стратегічних позицій у зовнішньому середовищі базується на багатоаспектному вивченні їхньої діяльності, які дають змогу вибудовувати прогнози, варіанти досягнення цілей, а також стратегію краєзнавчої діяльності бібліотеки, у межах якої реалізується краєзнавча функція.

Краєзнавча діяльність як пріоритетний напрям діяльності бібліотек викликає постійний науковий інтерес. Зокрема, особливість формування та організації краєзнавчих бібліотечних фондів – С. Денисенко, О. Дроздова, Н. Кушнарченко; шляхи удосконалення регіональних інформаційних ресурсів бібліотек і діяльність бібліотек в умовах електронного середовища досліджують Н. Балацька, О. Мамонтов, П. Тронько, Г. Швецова-Водка, Н. Щерба, В. Бабич, Н. Синиця, В. Петрикова, О. Трубіна та ін.

Краєзнавча функція Городоцької ЦБС характеризується здатністю бібліотеки: оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, які виявляються в зміні краєзнавчих інформаційних потреб користувачів як самоорганізуючої системи; самостійно виконувати завдання впорядкування внутрішніх і зовнішніх зв'язків, а також досягати таких конкретних результатів як: реально впливати на життя місцевого населення; органічно включати бібліотеку до зовнішнього середовища; встановлювати принципово нові відносини з місцевими органами влади й управління; формувати та розвивати краєзнавчі інформаційні потреби

своїх та інтерактивних користувачів; залучати до КДБ не тільки власні ресурси і продукти, але й Інтернет-ресурси; створювати й реалізовувати нові концепції бібліотечного обслуговування з краєзнавства, що характеризуються комфортністю, відкритістю, достовірністю, спеціалізацією та формують краєзнавчий мікроклімат.

Основними цілями краєзнавчої діяльності бібліотек Городоччини є: забезпечення доступності краєзнавчих інформаційних ресурсів, продуктів і послуг; поширення краєзнавчих знань, формування, розвиток і задоволення краєзнавчих інформаційних потреб користувачів. Зокрема, краєзнавча діяльність бібліотек ЦБС здійснюється за двома головними напрямками: робота з документами, пов'язаними з краєм своїм змістом (з краєзнавчими документами); робота з документами, пов'язаними з краєм своїм походженням (з місцевими виданнями).

Краєзнавчий фонд бібліотеки накопичувався роками і головною характеристикою його є повнота відображення краєзнавчої інформації. Краєзнавчі документи збираються і зберігаються постійно, не підпадаючи під ідеологічні чи політичні впливи. Саме тому вони, незалежно від змісту, трактування різних подій, не підлягають списанню, а пошкоджені чи зношені матеріали мають бути відновлені. Доповнюють краєзнавчий фонд тематичні папки: «Історія села», «Відомі земляки», «Культурно-мистецьке життя краю» тощо.

Бібліотека виступає інформаційним посередником між місцевими органами влади і населенням своєї території. Як така, вона збирає, постійно зберігає та надає в користування нормативно-правові акти місцевих органів влади й управління; бібліографує й відображає їх у своєму КДБА; здійснює масове бібліографічне інформування про них (у ЗМІ, на сайті бібліотеки, через організацію інформаційних запитів тощо).

У створеній краєзнавчій кімнаті поряд із книгами експонуються різноманітні предмети, твори народних умільців тощо; краєзнавчі календарі, котрі інформують про місцеві знаменні події. Періодично демонструються персональні виставки, присвячені видатним діячам краю. Для розкриття змісту окремих розділів виставок бібліотекарі постійно використовують фактографічну інформацію про ту чи іншу подію, пам'ятку, особу тощо з використанням відповідних фотографій та ілюстрацій. Так, цікавою стала фотокнижкова виставка «Стара фотографія розповідає», де демонструватимуться світлини з історії Городоцького району. Таким чином, у краєзнавчій діяльності відбувається так звана інтеграція бібліотечних, музейних та архівних функцій.

Серед сучасних форм роботи заслуговують на увагу такі з них, як: слайд-розповідь, радіо-прем'єра книги, краєзнавчі аукціони та турніри, «звукові» виставки. Крім універсальних заходів, проводяться і спеціальні – для більш глибокого ознайомлення з життям краю та літературою про нього. До них відносяться свята, що відроджують народні традиції та обряди, цикли заходів, присвячені знаменитим місцевим родинам, краєзнавчі уроки, зустрічі-діалоги, історичні екскурсії, уроки історичної пам'яті тощо. Ряд бібліотек Городоччини ініціюють програми краєзнавчої діяльності «Бібліотека як мала академія народознавства».

Багато сільських бібліотек Городоцької ЦБС долучилися до реалізації програми «Пам'ять втрачених сіл», яка передбачає створення літопису зниклих населених пунктів, що сприяє відродженню історичної пам'яті українського народу.

Отже, істотним чинником, що визначає провідну роль публічних бібліотек, є багатофункціональна красназнавча діяльність, яка дає змогу бібліотекам вирішувати багатоаспектні завдання бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів, також підвищує її роль у формуванні інформаційного суспільства. Враховуючи вимоги сьогодення, бібліотеки активно сприяють національному і духовному відродженню, широко популяризують народознавство та історію краю.

КОВАЛЬЧУК Наталія, здобувач Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – Л. Г. Петрова, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОСТІ

Ключові слова: інформаційно-комунікаційний простір, соціальні комунікації, інноваційна діяльність бібліотек.

Key words: information and communication space, social communications, the innovative activities of libraries,.

Від часів глобальної інформатизації, яка охопила суспільство в останні роки ХХ ст., позначились основні точки дотику всіх соціально-комунікаційних структур, що забезпечують процеси збору, обробки, зберігання, передачі, представлення та розповсюдження соціально значимої інформації в будь-якому вигляді: звук, письмо, відображення, рух, колір і навіть запах. Інформаційно-технічні інновації стали фактором реструктуризації в комунікаційній підсистемі суспільства в цілому і в окремих її підсистемах. Питання комп'ютеризації, автоматизації, інформатизації бібліотек, фактично, стали ключовими на багато десятиліть і залишаються такими і по цей день. Однак кількісні і якісні відмінності, ступінь глибини розкриття відповідної тематики являються відображенням нерівноваги освоєння соціально-інформаційного простору в різних країнах і регіонах сучасного глобалізованого суспільства, відображає тим самим ступінь співвідношення бібліотечних організацій змінам комунікаційної культури суспільства.

В умовах переходу до когнітивно насичених соціальних комунікацій, коли пріоритетним стає знання про інформацію, необхідним є набуття навичок орієнтації в інформаційних ресурсах, їх оцінки й аналізу, організації доступу до них тощо. Оскільки змістом місії бібліотек у комунікаційному просторі сучасності є формування нових якостей свідомості на суспільному, колективному та індивідуальному рівнях [2, с. 12], то держава саме на бібліотеки поклала завдання з навчання користувачів основним правилам пошуку і збору інформації, методам аналізу складу і структури документального потоку, реферуванню літератури, способам організації особистих картотек і досьє.

Соціальні комунікації представляють собою, за визначенням В. Ільганаєвої, сукупність процесів та структур, які забезпечують цілеспрямований обмін соціально значущою інформацією та знаннями в просторово-часовому континенті [1, с. 310]. Такий обмін відбувається завдяки існуванню комунікаційних каналів, аналіз еволюції яких, починаючи від стадії пракультури і закінчуючи сучасною електронною комунікацією, дозволяє говорити про їх спадкоємність. При цьому, слід враховувати, що послідовна зміна суспільних комунікаційних систем відбувається не стихійно, а в силу кризи комунікаційних каналів, які є засобами передачі повідомлень від джерела до отримувача. Ця криза, перш за все, полягає в тому, що ці канали перестають задовольняти комунікаційні потреби як окремих людей, так і суспільства в цілому.

Відмінною рисою сучасності є інформатизація всіх сторін життя, поступове розуміння пріоритетності інтелектуальних сфер діяльності, перетворення інформації в стратегічний ресурс суспільства. Реалії сьогодення підтверджують факт того, що основою глобальних змін у сучасному суспільстві є утворення його єдиного інформаційного простору на базі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Сформувалась глобальна система соціальних комунікацій (бібліотеки, архіви, музеї, центри інформації, ЗМІ, кіно-фотоіндустрія, театри, книгарні, служби НТІ, аналітичні центри тощо), яка сприйняла всі інновації ІКТ та основи функціонування реального і віртуального інформаційного простору. При цьому, особливих змін набули звичні носії інформації – книжково-документальні. Зараз світова спільнота швидко опановує електронні засоби навчання та електронні ресурси освіти і науки, реалізуючи при цьому основну концепцію інформаційного суспільства – доступність будь-якої інформації кожному члену суспільства в будь-якому місті і в будь-який час. Таким чином, в умовах переходу до ери інформаційних комунікацій місія бібліотек, яка в епоху документальних комунікацій полягала в збереженні і передачі в часі документальної інформації, змінилася на забезпечення до неї доступу. Така тенденція до глобалізації передбачає створення великих корпоративних систем шляхом інтеграції раніш ізольованих організацій в єдине ціле, зокрема об'єднання бібліотечно-інформаційних структур в єдиний національний та європейський простір.

Цікавою є ідея українських науковців Л. Костенка та М. Сороки щодо створення в майбутньому такої моделі бібліотеки як «Інфополіс», поява якої буде об'єктивно зумовлена фактом домінування в інформаційному суспільстві документних потоків на електронних носіях і виокремленням в бібліотечній сфері центрів – генераторів інформації [3]. Інтеграційні процеси, за думкою авторів, будуть посилюватись із розвитком комп'ютерних мереж, і це приведе до об'єднання бібліотек та інших інститутів, які приймають участь у створенні інформаційних ресурсів, в інфополіси. У них будуть здійснюватись не тільки традиційні для бібліотек процеси кумуляції, обробки та використання інформації, але й продукування нових знань на основі цієї інформації. Об'єднання регіональних інфополісів швидкісними каналами зв'язку буде сприяти інтеграції інформації і знань, створених суспільством, і формуванню національних інфополісів як сегментів світового інформаційного простору.

Підсумовуючи вищенаведене, можемо відмітити, що системно-функціональне призначення сучасної бібліотеки пов'язане зі створенням прозорого інформаційно-комунікаційного простору для своїх користувачів, а її місія полягає в забезпеченні доступу до інформації. Її подальша місія і брендинг при переході до когнітивно насичених соціальних комунікацій і становленні ноосферної цивілізації трансформуються в забезпечення формування свідомості соціально активної творчої особистості.

Список використаних джерел

1. Ильганаева В. А. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник [Текст] / В. А. Ильганаева. – Харьков : КП «Городская типография», 2009. – 392 с.
2. Ильганаева, В. О. Місія бібліотеки в комунікаційному просторі сучасності [Текст] / В. О. Ильганаева // Библиотека ВУЗа на новом этапе развития социальных коммуникаций : матер. междунар. науч.-практ. конф., Днепропетровск, 22–23 апр. 2010 г. – Днепропетровск, 2010. – С. 10–14.
3. Костенко Л. Й. Бібліотека інформаційного суспільства [Текст] / Л. Й. Костенко, М. Б. Сорока // Бібл. Вісник. – 2002. – № 3. – С. 38–41.

КУКУРУДЗА Марія, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – М. В. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ СИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ І ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН

Ключові слова: проектна діяльність, модернізація бібліотек, інноваційна діяльність бібліотек, Кам'янець-Подільська районна централізована бібліотечна система.

Key words: project activity, modernization of libraries, the innovative activities of libraries, Kamianets-Podilskyi district centralized library system.

Глобальні виклики сьогодення впливають на функціонування бібліотек, що позначається пошуком та освоєнням сучасних напрямів діяльності, вибором нових форм і методів. Бібліотеки намагаються підвищувати якість своєї діяльності в різних аспектах, активно займаються програмно-проектною роботою, підготовкою (плануванням), організацією, мотивацією та управлінням проектами. Саме проектний менеджмент, або управління проектами, на думку більшості фахівців, стає важливою й актуальною сферою діяльності, що дозволяє бібліотеці постійно розвиватися.

Модернізація бібліотеки шляхом покращення її матеріального стану, впровадження в практику обслуговування користувачів сучасних інформаційних технологій, формування в бібліотеці відкритого доступу не тільки підвищить

ефективність збереження та використання інформаційно-бібліотечних ресурсів, а й значно вплине на престиж і привабливість бібліотеки.

Участь у проектній діяльності, уміння презентувати бібліотеку, бажання заявити про себе та свій заклад – мотивація до подальшої модернізації бібліотечної установи. Саме проектна діяльність є креативною рушійною силою інноваційного розвитку, що дозволяє генерувати свіжі ідеї та втілювати їх у життя, забезпечувати реорганізацію та модернізацію бібліотек на новій реформаторській хвилі.

Проектна діяльність в інформаційно-бібліотечній сфері потребує об'єднання зусиль практиків бібліотечної справи і науковців. У багатьох публікаціях проектна діяльність характеризується як засіб реорганізації та модернізації бібліотечної роботи, передумова інноваційного розвитку бібліотеки, пошук можливостей взаємодії з партнерами, владними структурами, громадськістю. Тема проектної діяльності відображається в публікаціях Валентини Пашкової, Валентини Скар, Ярослави Хіміч, Ірини Шевченко та ін.

Кам'янець-Подільська районна централізована бібліотечна система бере активну участь у проектній діяльності. Бібліотека стала переможцем конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернет III», що проводився Радою міжнародних досліджень та обмінів (IREX) у рамках програми «Бібліоміст». За результатами конкурсу бібліотека виграла гранд та отримала 15 комп'ютерів з периферійним обладнанням.

У рамках реалізації проекту створено «Бібліо-Інтернет-центр», який надає можливість безкоштовно користуватися всесвітньою мережею Інтернет, забезпечує надання послуг: допомоги користувачам в організації он-лайнного пошуку та навігації в мережі Інтернет; доступу до соціальних мереж; підготовка вебліографічних списків сайтів на різні теми та ін.

Бібліотека є також активним учасником проекту із впровадження електронного урядування, у рамках якого створено: комунікативний майданчик для онлайн-спілкування громади із владою на сайті бібліотеки «Запитай у фахівця» (з районним центром зайнятості та соціальним захистом); школу е-урядування «Як не заблукати в інформаційному просторі» для голів сільських рад району і бібліотечних. Відкрито Пункт доступу громадян до офіційної інформації, який дає змогу акумулювати інформацію офіційного характеру та надати її у користування населенню. За допомогою до центру звертаються, в основному, пенсіонери, безробітні, службовці, а останнім часом і внутрішньо переміщенні особи.

Поступово проектний підхід до бібліотечної діяльності став у бібліотеці одним із якісних критерії її роботи, формою реалізації творчих ідей. Так, нещодавно бібліотека стала переможцем проекту «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» за підтримки програми Європейського Союзу «Еразмус+ (Жан Моне)» та Української бібліотечної асоціації. Реалізація проекту активізувала роботу бібліотеки з популяризації знань про ЄС і європейський вибір України шляхом створення Пункту європейської інформації для надання інформаційно-просвітницьких послуг мешканцям місцевої громади.

Бібліотекар-координатор інформаційних технологій відділу обслуговування відвідала дводенний семінар «Пункти європейської інформації в бібліотеках: організація і методика роботи», який відбувався в Головному тренінговому центрі для бібліотекарів (Київ, 28–29.03.2016) та отримала електронну читанку; методичний посібник «Пункти європейської інформації в бібліотеках: технологія створення та механізми популяризації інформації про ЄС та євроінтеграцію України», а також набір рекламно-інформаційних матеріалів.

Отже, як показує досвід, проекти дозволяють створювати й освоювати нові інформаційно-бібліотечні технології, найбільш ефективно використовувати бібліотечні ресурси, активно взаємодіяти із зацікавленими партнерами. Це також можливість одержання додаткових фінансових засобів, розвиток творчої активності, підвищення професійного рівня, підвищення іміджу та позиціонування бібліотеки в місцевому співтоваристві.

Список використаних джерел

1. Пашкова В. Написання проектів (грантів) : рек. для бібліотекарів / В. Пашкова // Бібл. планета. – 2000. – № 1. – С. 13–16.
2. Скар В. Проектна діяльність як передумова інноваційного розвитку / В. Скар, І. Шевченко // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 4. – С. 24.
3. Хіміч Я. О. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек / Я. О. Хіміч. – Київ : Самміт-Книга, 2012. – 82 с.
4. Шевченко І. О. Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці / І. О. Шевченко. – Київ : Самміт-Книга, 2012. – 73 с.

МОЙСІЄНКО ОКСАНА, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – М. В. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ БІБЛІОТЕК

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційних технології; Пункт безкоштовного доступу до мережі Інтернет; Кам'янець-Подільська міська центральна бібліотека.*

Keywords: *information and communication technologies; Item free access to the Internet; Kamjanetsky City Central Library*

Сьогодні впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та автоматизація дали змогу бібліотечним установам розширити сферу своїх послуг, зокрема доступ користувача до масивів інформації, використовуючи електронні ресурси. Застосування сучасних технологій в обслуговуванні користувачів

не тільки підвищує ефективність використання ресурсів бібліотеки, полегшує шлях користувача до інформації, а й є престижним для бібліотеки.

У наукових працях сучасні дослідники Галина Швецова-Водка, Віра Загуменна та Мілена Петрова здійснили аналіз сучасного стану й окреслили перспективи розвитку процесів інформатизації в сучасних бібліотечних установах.

Провідним напрямом діяльності Кам'янець-Подільської міської центральної бібліотеки є її інформатизація: впровадження і розвиток нових інформаційно-комунікативних технологій, формування і використання електронних ресурсів, впровадження мультимедійних технологій, розвиток мережевої взаємодії бібліотек, підключення до світової мережі Інтернет, що привело до створення нових структурних підрозділів бібліотеки, змін функціональних підрозділів бібліотеки, змін функціональних обов'язків працівників, залучення спеціалістів з різних галузей знань.

Важливою складовою інформаційно-комунікативної системи бібліотеки є Пункт безкоштовного доступу до мережі Інтернет, створений завдяки грантовим проектам «Інтернет для читачів публічних бібліотек»(LEAP). Користувачами Пункту є представники різних категорій: бізнесмени, учні шкіл, студенти, безробітні, робітники, службовці, пенсіонери тощо.

Для молоді, що навчається, були організовані та проведені змістовні заходи, найінформативнішими серед яких є: веб-діалог «Активна молодь – успішна громада», огляд веб-ресурсів Інтернету «Віртуальний світ права для тебе», Skype-спілкування «Юність осягає закони».

Цікавою бібліотечною послугою є започаткування співпраці з Університетами третього віку, що діють при територіальних центрах соціального обслуговування «Надія» та «Довголіття». Для слухачів Університету бібліотекарі провели цикл заходів «грамотність – запорука успіху людини» й організували їх навчання основам комп'ютерної грамотності та роботи в Інтернет-мережі. Усі вони зареєструвалися в соціальних мережах, створили свої електронні скриньки, набули досвіду спілкування в програмі Skype, читали електронні книги.

Пріоритетним напрямом роботи Пункту є робота з користувачами з обмеженими фізичними можливостями. Для людей з особливими потребами, хто не має можливості відвідати бібліотеку, за допомогою волонтерів проводиться збір запитів і доставка інформації за темою, знайденою в Інтернет-мережі. Із такими людьми бібліотекарі спілкуються через соціальні мережі, проводять індивідуальне навчання з основ роботи на ПК і сприяють їх реабілітації та інтеграції в суспільстві.

Пункт є базою практики для студентів Кам'янець-Подільського коледжу культури і мистецтв, для яких проведено цикл семінарів-практикумів, де студенти відвідали сайти бібліотек області, організували віртуальні подорожі по найбільших бібліотеках України.

За допомогою мережі Інтернет користувачі бібліотек мають можливість читати електронні версії періодичних видань, які відсутні в бібліотеці. Великим попитом користуються послуги доступу до комунікативних сервісів Інтернет.

Сьогодні бібліотекарі активно використовують Інтернет-технології в проведенні культурно-просвітницьких заходів, віртуальних подорожей та екскурсій.

Багато користувачів звертаються до Пункту стосовно літнього відпочинку та подорожей. Велика кількість користувачів проводить свій вільний час за переглядом відео або фільмів. Варто відзначити значний інтерес користувачів до електронного спілкування, зокрема в соціальних мережах – «Вконтакті», «Однокласники», «Facebook».

Бібліотека з її новими можливостями допомагає мешканцям міста у вирішенні соціокультурних, економічних і професійних питань. Стала можливим передплата періодичних видань електронною поштою або через кошик замовлень на сайті та відсилка інформації в засоби масової інформації. У Пункті пропонують нові можливості щодо працевлаштування через міський центр зайнятості, підготовка резюме, відправлення анкет, пошук роботи в Україні, пошук житла й орендування квартир.

Рекламна діяльність – важлива складова роботи бібліотеки. У приміщенні Пункту розміщено інформаційний стенд «Інтернет для всіх», на якому висвітлена інформація для користувачів: правила користування, бібліоновини, доступ до Wi-Fi. Особливо великої популярності набуває сайт центральної міської бібліотеки.

Найбільш зручним способом взаємодії з користувачем у віртуальному середовищі залишається спілкування в соціальних мережах. Соціальні сайти використовує книгозбірня для популяризації ресурсів і послуг, привернення уваги громади до бібліотеки, книги, читання, сприяє позитивному іміджу бібліотеки та популяризації в суспільстві.

Ефективним інструментом комунікацій бібліотеки й Інтернет-аудиторії є блоги, зокрема: блог читального залу, блог відділу абонементу, блог відділу краєзнавства, блог відділу організації та використання єдиного фонду.

Безперечно, завдяки впровадженню новітніх технологій розширилась сфера послуг бібліотеки, значно зросли інформаційні можливості, нарощується джерельна база і звичайно змінились користувачі бібліотеки. Постійно виникає необхідність вивчення їхніх потреб і вимог, над такими завданнями працюють сьогодні бібліотекарі.

Список використаних джерел

1. Загуменна В. Електронний журнал як засіб наукової комунікації та складова інформаційних ресурсів сучасної бібліотеки / В. Загуменна // Бібл. планета. – 2011. – № 1. – С. 35–36.

2. Петрова М. Роль інформаційно-комунікаційної системи управління у моделюванні пріоритетних напрямів сучасної бібліотеки / М. Петрова // Бібл. вісник. – 2012. – № 3. – С. 16–20.

3. Хромець М. (Петрова М.) Правові засади управління формуванням електронних ресурсів бібліотечних та інформаційних центрів / М. Хромець // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Вип. 26. – Київ, 2010. – С. 164–172.

4. Хромець М. (Петрова М.) Управління та регулювання процесу формування бібліотечно-інформаційних ресурсів / М. Хромець // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Вип. 27. – Київ, 2010. – С. 274–280.

ПЕСТРЕЦОВА Ольга, аспірант Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Науковий керівник – Ю. М. Половинчак, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, керівник Національної юридичної бібліотеки НБУВ

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ БІБЛІОТЕК У ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ КОМУНІКАЦІЯХ СУЧАСНОГО СВІТУ

Ключові слова: юридичні бібліотеки, міжнародна діяльність.

Key words: legal library, international activities.

За рахунок трансформацій інформаційних запитів суспільства сьогодні активно розвиваються сучасні соціальні інститути нового типу – юридичні бібліотеки, що поєднують традиційні функції бібліотеки з функціями галузевих інформаційних центрів. Структурні, функціональні, організаційні особливості бібліотек, що містять у своїй назві вказівку на юридичний профіль, різняться, але спільною рисою для них є бібліотечна діяльність у сфері правового інформування. Розвиток і поширення юридичних бібліотек досягнув у світі такого рівня, що передбачає утворення професійних об'єднань – переважно, у формі асоціацій чи консорціумів. У першому випадку йдеться про форму взаємодії, що має постійний характер і об'єднує учасників, які платять членські внески, на основі спільних професійних завдань та об'єднання інтелектуальних ресурсів для їх реалізації. У другому – про форму взаємодії, орієнтовану на отримання економічної вигоди при вирішенні спеціальних професійних завдань, що об'єднує інтелектуальні, інформаційні та фінансові ресурси учасників.

Проведене дослідження, спрямоване на виявлення та аналіз основних завдань і напрямів роботи корпоративних об'єднань юридичних бібліотек показав, що відповідні процеси мають давню історію – перша у світі Американська асоціація юридичних бібліотек (American Association of Law Libraries, AALL) була утворена 1906 р. Сьогодні асоціації юридичних бібліотек представлені низкою організацій. Серед них – Французька Асоціація інформаційного та юридичного розвитку (l'Association pour le Developpement de l'Informatique Juridique, L'ADIJ), Британська й ірландська Асоціація правових бібліотек (The British and Irish Association of Law Librarians, BIALL), Канадська асоціація юридичних бібліотек (The Canadian Association of Law Libraries, CALL), Південноафриканська організація працівників правових бібліотек (Organisation of South African Law Libraries OSALL), Міжнародна асоціація юридичних бібліотек (International Association of Law Libraries, IALL).

Для спільного створення, використання, збереження та розповсюдження електронних інформаційних ресурсів, що уможливають поповнення фондів за оптимальною ціною та ліцензійними угодами, а також дозволяють оптимізувати питання хостингу й архівування, юридичні бібліотеки утворюють консорціуми. Так, консорціум юридичних бібліотек Сполучених Штатів, Канади, Великобританії та Австралії (New England Law Library Consortium, NELLCO, www.nellco.org), орієнтований на забезпечення доступу до глобальної правової інформації через співпрацю бібліотек для оптимізації ресурсів, оцінки ризиків і

вигод, пов'язаних із впровадженням інноваційних ідей. Середньоамериканський консорціум юридичних бібліотек (The Mid-America Law Library Consortium, MALLCO) об'єднує 27 юридичних академічних бібліотек з тринадцяти центральноамериканських штатів. У 2011 р. у консорціум об'єдналися юридичні бібліотеки штату Огайо з метою спільного придбання або отримання доступу до правових досліджень і довідкових матеріалів, наявних у будь-якому середовищі, створення спільного каталогу існуючих ресурсів, що належать бібліотекам штату і сприяння обміну цими ресурсами. Світова практика свідчить, що кооперація дозволяє істотно збільшити спектр доступної інформації з одночасним зниженням власних витрат кожного учасника об'єднання або угоди.

Отже, можна говорити про різні рівні об'єднання юридичних бібліотек – локальні – на рівні країни чи її частини; регіональні – такі, що охоплюють американський, європейський, африканський чи інший регіон; транскордонні, що об'єднують бібліотеки сусідніх країн, як у випадку американо-канадської чи британо-ірландської асоціації. Найвищий рівень кооперації – міжнародний, що охоплює як окремі бібліотеки й інформаційні центри, так і може набувати форм об'єднання національних чи регіональних консорціумів чи асоціацій.

Важливим також, на нашу думку, є рівень міжпрофесійної, міжвідомчої інтеграції: аналіз членства в названих об'єднаннях юридичних бібліотек засвідчує, що в усіх випадках йдеться про контингент, що не обмежується бібліотеками, які працюють у сфері правового інформування, а включає і фахівців суміжних спеціальностей, які представляють широке коло організацій: видавців, юридичні фірми, нотаріусів, судових виконавців і судових експертів, колеги адвокатів; університетські бібліотеки, університети, їх викладачів і дослідників; корпоративні юридичні відділи; представники органів центральної і місцевої державної влади. Британська й Ірландська Асоціація правових бібліотек (BIALL) уможливорює не лише інституційне, а й особисте членство, що, виходячи із завдання подолання інформаційної нерівності, передбачає участь незахищених верств населення – безробітних, пенсіонерів і студентів.

Отже, роль спеціалізованих об'єднань як організуючої інформаційної структури вбачається у виконанні посередницьких функцій між учасниками професійної комунікації, забезпеченні спеціальних потреб користувачів. Не менш важливою є роль, що її відіграють консорціуми у створенні єдиного інформаційного простору для групи бібліотек, ефективного впровадження нових технологій і пропозицій нових послуг для користувачів, що сприяє посиленню інформаційної безпеки як на національному та регіональному, так і на глобальному рівнях.

СТРУНГАР Валерія, аспірант Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Науковий керівник – Ю. М. Половинчак, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, керівник Національної юридичної бібліотеки НБУВ

ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ БІБЛІОТЕКИ І КОРИСТУВАЧА В СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Ключові слова: бібліотеки, користувачі, соціальні медіа.

Key words: library, users, social media

Сьогодні соціальні медіа стали повноцінними платформами для розвитку та ведення бібліотечної роботи. Представленість бібліотек в інтерактивному середовищі мас-медіа постійно інтенсифікується: йдеться як про збільшення кількості бібліотек у соціальних медіа, у тому числі появу бібліотек, що мають по декілька сторінок в одній чи різних мережах, так і про активізацію саме мережевої діяльності – зростання генерованого контенту, розширення її видів (публікації, опитування, створення форумів тощо).

Для дослідження було відібрано 74 зарубіжних та 14 вітчизняних бібліотек, які активно використовують соціальні медіа. У вибірку було включено найбільші зарубіжні (за фондами, охопленням користувачів, виконанням функцій сучасних інформаційних центрів, такі, як Бібліотека Конгресу, Бібліотека та архів Канади, великі університетські бібліотеки США, національні бібліотеки Великобританії, Франції, Іспанії, Хорватії, Норвегії, Угорщини, Шотландії, Ізраїлю, Кореї, Грузії тощо) та вітчизняні бібліотеки (ті, що мають статус бібліотек загальнодержавного значення). Відзначимо також, що для зарубіжних бібліотек характерна наявність даних про представленість у соціальних медіа на офіційних сайтах, тоді як не всі вітчизняні бібліотеки дають таку інформацію, маючи при цьому акаунти. І хоча така інформація не є обов'язковою, її публікація на сайті полегшувала б комунікацію з користувачем.

Аналіз вибірки за визначеними показниками дозволяє виявити найпопулярніші соціальні медіа й активність бібліотек. Серед згаданих показників **якості сторінки**, за якими здійснюється аналіз, важливим видається аудиторія. Для її позначення (зв'язок автор-користувач) різні соціальні медіа використовують поняття «читачі», «фоловери» тощо, причому ці вирази часто сленгові. У силу існуючих розбіжностей очевидною є потреба запровадити в обіг наукових досліджень соціальних медіа єдиного поняття. Пропонуємо використовувати термін «читачі» як узагальнюючий для визначення зв'язків користувач/автор у соціальних медіа.

Найпопулярніші соціальні медіа, які використовують зарубіжні бібліотеки, це соціальні мережі Facebook, Google+, LinkedIn; відеохостинг Youtube; мікроблог Twitter. Водночас спостерігається тенденція представленості бібліотек у національних соціальних медіа. Так, Національна бібліотека Франції активно працює у відеохостингу «Dailymotion», Національна бібліотека Латвії – у соціальній мережі «Draugiem», Національна бібліотека Китаю – у мікроблогах –

«Sina Weibo» та «Tencent Weibo», Національна і університетська бібліотека Св. К. Охридського (Македонія) – у соціальній мережі «Github», Російська державна бібліотека – у соціальній мережі «ВКонтакте».

Що ж до охоплення соціальних мереж українськими бібліотеками, всі медіа, у яких представлені вітчизняні бібліотеки є зарубіжними. Вітчизняні бібліотеки віддають перевагу Facebook, Google+, ВКонтакте, Youtube та Twitter. Наприклад, Українська бібліотечна асоціація, як незалежна всеукраїнська громадська організація, що об'єднує на добровільних засадах осіб, які професійно пов'язані з бібліотечною справою, представлена у Facebook, Google+, ВКонтакте, Pinterest, Linkedin, Youtube, Flickr, Twitter. Практична відсутність українських бібліотек у національних мережах (WeUA, UaModna, «Українці», «Друзі» тощо) пояснюється відвертою слабкістю цих мереж, зумовленою цілим рядом причин, одна із основних, на нашу думку – деформованість українського простору соціальних мереж у силу інкорпорованості його із російським, що, із певною корекцією, зберігається і до нинішнього часу, незважаючи на російську агресію та її інформаційну складову. Тобто, «ВКонтакте» і «Однокласники» сприймаються як «свої», будучи по суті російськими. Відповідно, українські мас-медіа не розвиваються. Утім, це специфіка всього українського мережевого простору, не лише його бібліотечного сегменту.

Зроблений аналіз представляє загальну картину і не виключає додаткових досліджень окремих аспектів представленості бібліотек у соціальних медіа. Таким аспектом, цікавим з точки зору бібліотечної роботи, є охоплення. Відповідно, середня кількість акаунтів бібліотек у глобальних медіа складає три для зарубіжних і два для вітчизняних. При цьому, якщо говорити про присутність у національних медіа, то доводиться констатувати, що для зарубіжних бібліотек цей показник значний, а для національних – відсутній. Тому в глобальних мас-медіа наша присутність із врахуванням пізнішого включення, нижчого рівня інформатизації¹, може вважатись порівнюваною із зарубіжними, а в національних (у силу їх специфіки) – неприйнятно низькою.

Оскільки 69 зарубіжних бібліотек із 74 проаналізованих представлені в соціальній мережі Facebook (93,24 % бібліотек), то можна стверджувати, що інтерактивний простір саме цієї мережі є найпопулярнішим. У Facebook представлені 85,7 % великих вітчизняних бібліотек. Це говорить про те, що зарубіжні бібліотеки активніші в мережі Facebook і загалом у соціальних медіа.

Охоплення соціальних медіа бібліотеками можна визначити за кількістю медіа, у яких бібліотеки мають сторінку. Загалом кількість соціальних медіа, у яких представлена кожна зарубіжна та вітчизняна бібліотека (із наявних у соціальних медіа) різна і коливається від однієї до дев'яти. Оскільки, як уже згадувалось, більшість аналізованих бібліотек не обмежуються веденням одного акаунту, а поширює свою активність на декілька соціальних мереж, вважаємо за доцільним виявити всереднені показники такої представленості, що дозволить оперувати оцінками «вище»/«нижче» охоплення соціальних мереж (щодо виявлених середніх показників). Виходячи із середнього значення – чотири мережі,

¹ Загальна інтернет-аудиторія на всій території України, без урахування Криму зросла до 59%. Водночас у США показник перевищив 89% користувачів мережі, Японії – 86%, Китаю – 50 % за даними на 2015 рік, ідеться у дослідженні Watcher.

вважатимемо охоплення соціальних медіа більше п'яти – високим, відповідно, менше – низьким. Аналізуючи вибірку бібліотек у соціальних медіа, можна констатувати, що високий рівень охоплення соціальних медіа мають 24,32 % зарубіжних бібліотек і 35,7 % вітчизняних, які є найактивнішими в соціальному просторі. Необхідно зазначити, що більшість вітчизняних бібліотек комунікують з читачами використовуючи одну соціальну мережу, тоді як зарубіжні – декілька.

Проілюструємо активність бібліотек на прикладі соціальної мережі Facebook, як найпопулярнішої серед інших соціальних медіа. За основу аналізу активності бібліотечних сторінок було обрано три критерії: кількість читачів, їх активність, що в соціальній мережі Facebook представлена опцією «це обговорюють» та оновлюваність акаунту.

Очевидно, що кількість читачів вітчизняних бібліотечних сторінок буде невеликою, порівняно з акаунтами політиків², урядових установ³, оскільки останні головним чином орієнтовані на зв'язки з громадськістю. Водночас, показники великих зарубіжних бібліотек також істотно випереджають розміри аудиторії вітчизняних. Так, аудиторія Facebook-сторінки Бібліотеки Конгресу – 242 тис., Національної бібліотеки Великобританії – 205 тис., Національної Французької бібліотеки – 53 тис., Національної Парламентської бібліотеки Грузії – 37 тис., Російської національної бібліотеки – 16 тис. читачів. Для Facebook-сторінок бібліотек України істотною може вважатися аудиторія від 600 читачів, тоді як для зарубіжних бібліотек – від 4246 читачів. Відповідно, аудиторія вважатиметься великою чи малою порівняно з цими середніми показниками. Аналізуючи вибірку сторінок бібліотек у соціальній мережі Facebook за кількістю читачів, можна стверджувати, що значну аудиторію мають 58,33 % вітчизняних і 47,83% зарубіжних (порівнювано із усередненими показниками окремо для зарубіжних і вітчизняних).

Щодо показника активності читачів бібліотечної сторінки в соціальній мережі Facebook, то високу активність (відповідно, вище середньої, що за показником «це обговорюють» становить 93 і 50 читачів для зарубіжних і вітчизняних бібліотек) мають 37,7 % зарубіжних і 25 % вітчизняних бібліотек. Результати за цим показником пов'язані із оновлюваністю сторінки – фахівці із соціальних медіа вважають, що щотижневе оновлення в соціальній мережі – це найменше, що дозволяє зберігати інтерес до сторінки, у середньому популярні фейсбукери пишуть три-чотири дописи щодня. Для зарубіжних і вітчизняних бібліотек поширеним є щоденне оновлення, а отже, середнім можна вважати показник 6 і більше публікацій на тиждень. Згідно цим критерієм високу оновлюваність сторінки мають 41,67 % вітчизняних і 30,44 % зарубіжних бібліотек.

Таким чином, можна говорити про дві тенденції представлення зарубіжних і вітчизняних бібліотек у соціальних медіа: централізоване, за принципом «одна бібліотека – один акаунт у мережі»; або ж дисперсне, тобто за принципом «одна бібліотека – акаунти різних підрозділів у мережі». Висловимо припущення, що в силу персоналізованості як характерної риси соціальних мереж, друга

² Наприклад, кількість читачів у сторінки українського політика А. Яценюка складає 330 тис., В. Кличка – 108 тис., Ю. Тимошенко – 87 тис.

³ Кількість читачів сторінки Українського інституту національної пам'яті – 10 тис., Міністерства оборони України – 139 тис., Міністерства внутрішніх справ України – 28 тис., Міністерства закордонних справ України – 20 тис.

тенденція з часом розширюватиметься, і, окрім «основного» аканту бібліотеки створюватимуть додаткові, умовно «спеціалізовані» сторінки в цій самій мережі, утворюючи власну мікромережу.

Водночас спостерігаються різні підходи до комунікації бібліотек через соціальні медіа – від відсутності чи формальної представленості, до активного нарощування присутності в соціальних мережах. Характерними рисами представленості зарубіжних бібліотек у соціальних медіа є: *«видимість», поліпредставленість, велика активність читачів бібліотечної сторінки*. Щодо вітчизняних бібліотек, то конституюючими ознаками представленості в соціальному просторі є: *монопредставленість, високий рівень охоплення соціальних медіа, висока оновлюваність сторінок*. У результаті дослідження виявлені спільні риси щодо представленості зарубіжних і вітчизняних бібліотек у мас-медіа: *глобальність, дисперсність, конвергентність*.

ШАЄВСЬКА Ольга, студентка 5 курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Науковий керівник – В. В. Загуменна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства НАКККіМ

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, наукова бібліотека Хмельницького національного університету, бібліографічне обслуговування, бази даних, огляди, бібліографічний покажчик, віртуальна довідка, веб-сайт.

Key words: informaciyno-analitichna activity, scientific library of the Khmel'nickogo national university, bibliographic service, databases, reviews, bibliographic pointer, virtual certificate, web site.

На сучасному етапі розвитку суспільства відбувається переосмислення ролі та місця бібліотечно-інформаційної діяльності в задоволенні потреб і запитів нового, сучасного користувача. Постає нове коло наукових завдань у галузі розвитку бібліотечної справи, зокрема, щодо питання застосування нових підходів до бібліотечної роботи на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), їх організації і впровадження.

У структурній трансформації бібліотек заслуговує на особливу увагу формування в книгозбірнях дедалі більшої кількості спеціальних підрозділів з підготовки до використання замовниками інформаційних ресурсів, виготовлення широкого асортименту синтезованих інформаційно-аналітичних продуктів для задоволення запитів нових категорій сучасних користувачів.

Як наслідок, інформаційна функція бібліотек у процесі все більш тісної співпраці з користувачами трансформується в інформаційно-аналітичну функцію. Іншими словами, на зміну основної функції бібліотеки – забезпечення літературою

та інформацією, приходять нові форми передачі інформації, що здатні замінити першоджерела і заощадити час користувача. Зокрема, освоюються нові аналітичні методи переробки інформації, формуються інформаційно-бібліографічні бази даних різної спрямованості, реалізується комплексний підхід до вирішення інформаційних завдань, при якому замовник отримує всі необхідні інформаційно-консультативні послуги щодо свого запиту.

Сучасні тенденції, що інтенсивно проникають у бібліотечну практику, трансформують різні види діяльності бібліотек і перш за все інформаційну. У практику інформаційно-аналітичного обслуговування наукової бібліотеки Хмельницького національного університету (НБ ХНУ) активно впроваджуються нові форми та методи. Електронний каталог, бази даних, бібліотечний сайт, інформаційні ресурси на компакт-дисках, замовлення та отримання документів в онлайн-режимі стають реаліями діяльності бібліотеки.

Книгозабезпеченість навчального процесу університету є одним із головних завдань роботи бібліотеки. Ретельний облік усіх нових надходжень до бібліотечного фонду за навчальними дисциплінами дає можливість бібліотеці аналізувати політику комплектування, а для університету дані цієї статистики є необхідними під час акредитації кафедр і дисциплін. НБ ХНУ подає різноманітну інформацію з книгозабезпеченості не лише до структурних підрозділів університету, а й виконує запити Міністерства освіти і науки під час формування планів випуску навчальної літератури.

Складовою наукової діяльності бібліотеки вишу є бібліографування наукового та педагогічного доробку професорсько-викладацького складу університету. Основу становлять бібліографічні покажчики серії «Бібліографія вчених Хмельницького національного університету» (створено 12 покажчиків) і бібліографічні покажчики серії «Публікації викладачів ХНУ».

Бібліографічне обслуговування сьогодні стало найважливішою ділянкою роботи бібліотеки ХНУ. Одним із видів цього обслуговування є бібліографічне інформування.

Одне з основних завдань НБ ХНУ – інформаційно-бібліотечне обслуговування її фахівців. Специфіка роботи визначається тематикою і організаційними формами наукових досліджень. Таким чином, перш за все книгозбірня орієнтована на тематичні інформаційні потреби своїх вчених і керівників – забезпечення першоджерелами, вторинною інформацією, створення власних електронних ресурсів у зручному сервісному режимі.

Щомісяця в бібліотеці ХНУ здійснюється інформаційне обслуговування керівництва університету з проблем вищої освіти за окремими темами: навчально-виховна робота, наукова робота, вища освіта за кордоном, дистанційне навчання та ін. Інформування проводиться з використанням електронної пошти, інформаційні списки щомісяця розміщуються в БД «Вища школа» на сайті бібліотеки.

Новою формою обслуговування користувачів в мережі Інтернет стали віртуальні довідкові служби. «Віртуальна довідка» дає можливість розширити зону обслуговування за рахунок віддалених користувачів. Більшість довідок виконується завдяки електронним ресурсам бібліотеки: бази даних(БД) «Електронний каталог», БД «Електронна бібліотека», БД «Ліга: Закон» тощо.

Одна з форм популяризації літератури в НБ ХНУ є огляди. За своїм змістом огляди поділяються на два типи: тематичні огляди й огляди нових надходжень (інформаційні). В особливу групу можна виділити огляди бібліографічних видань. Вони проводяться з метою розширення бібліографічних знань переважно серед бібліотечних і наукових працівників ВНЗ.

Створення та наповнення web-сайту НБ ХНУ – це комплексна інформаційно-аналітична робота, яка передбачає добір, аналіз і систематизацію інформації для підготовки анонсу подій, календарів, надання довідок, а також оцифрування документів з метою їх збереження та надання вільного доступу до їх повних текстів тощо. Це в сукупності презентує бібліотеку інтернет-аудиторії як потужний інформаційний центр.

Таким чином, метою діяльності бібліотеки як соціального інституту є забезпечення суспільству можливості вільного і необмеженого доступу до джерела інформації та ефективне використання накопиченого документального потенціалу, що реалізується через надання споживачам різноманітної інформації.

Перспективи розвитку інформаційно-аналітичних систем у НБ ХНУ полягають в активізації використання аналітичних технологій у бібліотеці, реструктуруванні книгозбірні та створенні в ній спеціалізованих інформаційно-аналітичних підрозділів як одного із засобів оптимізації діяльності та їх адаптування до нової соціально-комунікативної реальності.

Список використаних джерел

1. Бібліотеки в системі інформаційно-комунікативної взаємодії: методико-технологічний аспект // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2011. – Вип. 30. – С. 123–300.
2. Вітушко А. Бібліотека як центр інформаційно-аналітичного виробництва / Н. Вітушко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – Вип. 26. – С. 21–28.
3. Горова С. Становлення аналітичної роботи бібліотек в умовах інформатизації / С. Горова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2010. – Вип. 26. – С. 173–181.
4. Кобелєв О. М. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек як складова нової соціально-комунікативної реальності: до постановки проблеми / О. М. Кобелєв // Вісник Харківської державної академії культури : збір. наук. праць. – Харків, 2011. – Вип. 23. – С. 77–84.

Електронне видання

МАТЕРІАЛИ

II науково-практичної конференції аспірантів і студентів

**«ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ,
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО:
ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ»**

Комп'ютерний набір
Комп'ютерне верстання
Макетування

О. М. Збанацька
Н. В. Ковальчук
Р. Р. Лойко

Видавець і виготовлювач
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
01015, м. Київ, вул. Лаврська, 9
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ДК № 3953 від 12.01.2011.